

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1-80

Sobotna izdaja:

za celo leto K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali njeno prostor)
za enkrat po 33 v
za dva- in večkrat . . . 25,,
pri večjih naročilih primere popust po dogovoru.

Poslano:

Enostolpna petstvrsta po 60 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne deluje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Švedska grozi Rusiji z vojsko. - Noč in dan boj za Karpate. - Bolgarske čete prodirajo na rumunskih tleh. - Italijani prepodeni nazaj čez Vojušo. - Velika bitka ob reki Somme.

Vojska z Rusi in Rumuni.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 4. septembra. Uradno se poroča:

Bojna črta proti Rumuniji.

Praske prednjih straž, ogenj s topovi; položaj se ni izpremenil.

Bojna skupina generala konjenice nadvojvoda Karla.

Rusi so danes nadaljevali ponoči in podnevi svoje napore, da bi zrušili v Karpatih odpor zaveznikov. Na mnogih točkah so se razvili ljuti boji. Navla sovražnika smo odbili bodisi z ognjem, ali v bojih z ročnimi granatami in z bajonetmi. Male krajne uspehe, ki so jih bili priporili Rusi južnozahodno od kraja Fundul-Moldovi in v Tartarskem prelazu, smo s protinapadom večinoma vzravnali. Izgube sovražnika so težke. Tudi južnovzhodno od Brzezanov izgub polni sovražni napadi niso uspeli; za mali kos jarka se še bijejo.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Severno od Zborova in med Svinuhi in Selvovom v Volinji so se zopet izjalovili številni z velikimi množicami podvzeti sovražni napadi.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 4. septembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

S popolnim neuspehom za Ruse so se končali njih ponovljeni napori za zahodno in južnozahodno od Lucka. Severno od Zborova so držale naše čete zopet priporjena tla proti močnim ruskim napadom.

Bojna črta generala konjenice nadvojvoda Karla.

Vzhodno in južnozahodno od Brzezanov traja boj dalje. S protinapadom so se Rusom bistveno zopet iztrgali njih krajni uspehi.

V Karpatih se je nadaljeval boj južno od Zielone. Izjalovili so se ruski napadi južnozahodno od Žabjev, v odseku Magura, severno od Dorne Vatre.

Rusko uradno poročilo.

31. avgusta popoldne. Na zapadnem bregu Stohoda je sovražnik dne 30. t. m. zjutraj po kratki artiljerijski pripravi napadel naše pozicije v odseku severno od vasi Helenin Zirov. Zavrtili smo vse napade z velikimi izgubami za nasprotnika. V smeri na Kovel sta napadli v okolici vasi Valihezeze dve sovražni letali eno naše letalo ter je zbil. Letalo je padlo v naše črte. Hrabra letalca, podporočnik Tiknovirov in opazovalec poročnik Danilovič, sta bila ubita.

31. avgusta zvečer: Položaj je neizpremenjen.

Rumunsko uradno poročilo.

1. septembra: Na severni in na severozahodni bojni črti nadaljujejo naše čete prodiranje na vse strani. Zasedli smo Kezdi-Vasarhely, Razanitz (— kraj na zemljevidu ni) in Sisanadi (? — mogoče identičen s Cisnad, ogrsko N. Disznod, južno od Nagi-Szeben). Južno od Sihui (potvorjeno; najbrže identično s Sibin, ogrsko Nagy-Szeben), smo ujeli 6 častnikov in 1137 mož. V Petreszmizsaincut (sic!) — najbrže identično s Petrozsény) smo zaplenili železniški material in živila.

Na južnem bojišču so prišle ruske in druge zvezne čete v koncentracijske točke.

Sovražnik je izvajal zračne napade.

Neko letalo je vrglo dve bombi na neki sanitetni oddelek, ko je zapustil Piatra (ob Bistrici, zahodno od Romana).

× × ×

Rumunske bojne sile zadnje dni niso dalje napredovale. V gorovju Györgyö so se naše čete držale nasproti s premočnimi silami izvedene sovražne napade. Sovražnik, ki je udri čez južno mejo; njegovi prednji oddelki so bili prišli že v Hermannstadt, se je zopet umaknil iz mesta in se je zadnje dni omejeval na obstreljevanje mesta s težkimi topovi.

Nikakor se pa nočemo varati. Rumunsko vojno vodstvo je pač nameravalo, da se polasti prehodov čez gore s presenetljivim napadom in da z močnejšimi prednjimi oddelki pride na severno stran mejnih gor; v varstvu teh čet naj bi položoma sledile glavne čete, ki so jih skrili pred vojsko za mejo. Ureditev raznih organizacij s katerimi se mora vsaka v vojski še neizkušena armada boriti, je mogoče za-

virala nastop. Odmor bojov seveda koristi naši obrambi.

× × ×

Rusi poizkušajo v Bukovini in vzhodni Galiciji vtisniti naše postojanke, da bi tako olajšali napredovanje rumunskemu severnemu krilu.

Izboljšan položaj pri Oršovi.

Budimpešta, 4. septembra. »Az Est« poroča iz Temešvara: Položaj pri Oršovi se je v zadnjih 24. urah zelo izboljšal. Mesto je v naših rokah. Z vseh strani se poroča, da se je prodiranje Rumunov ustavilo.

V Kronstadt došel župan iz Rumunije s policisti.

Rotterdam, 4. septembra. »Times« poroča: V Kronstadt (Brasevo) je došel neki župan iz Rumunije z rumunskimi policisti.

Rumunija zaplenjuje premoženje Avstrijcev in njih zaveznikov.

Geni, 4. septembra. Iz Bukarešte se poroča: Proti poznejšemu odobrili rumunskega državnega zbora določa dekret kralja, da morajo zapleniti vsa finančna, gospodarska in industrijska podjetja podanikov Avstrije in njenih zaveznikov. Zaplenili bodo tudi družbe, katerih akcije se nahajajo večinoma v rokah podanikov teh držav.

Rumunski načelnik generalnega štaba bo postal, kakor poročajo inozemski listi, dosedanji glavni tajnik rumunskega vojnega ministrstva general Hiescu.

Izdajalska zadruga.

Lugano, 4. septembra. »Idea nazionale« obširno potrjuje, da se mora sporazum v prvi vrsti zahvaliti Sonninu, ker mu je Rumunija priskočila z vojsko na pomoč. Ko je Rumunija po izjalovljenem nastopu pri Dardanelah zahtevala nastop zaveznikov v Makedoniji kot pogoj njenega nastopa, je Sonnino s francoskimi državniki povzročil solunsko ekspedicijo. V Rimu ni presenetilo, ker Rumunija leta 1915. ni nastopila; Italija, ki je bila prej nasproti trojezi v istem razmerju, kot Rumunija, je znala, da so v Rumuniji določili poznejšo dobo za pristop. Sonninu gre velika zasluga, da je pomagal prvotno navidezno nepremagljivi odpor rumunskega kralja proti vojski.

Kaj je z našimi poslaniki v Bukareštu?

Dunaj, 4. septembra. Vprašanje o povratku v Bukareštu se nahajajočih posla-

nikov četverozveze in o povratku rumunskih poslanikov še ni nič pojasnjeno. O povratku grofa Czernina so se pogajali potom nizozemske vlade. Razven brzojavke z 28. avgusta še ni došlo nobeno drugo poročilo.

Rusi zadovoljni s pogoji Rumunije.

Petrograd, 3. septembra. (K. u.) Reuter: »Börsenzeitung« piše: Ruski narod je lahko zadovoljen s pogoji, po katerih se udeležuje Rumunija boja. Pri pogajanjih sta ruska in rumunska vlada priznali, da so koristi obeh dežela enake in da si v nobeni točki ne nasprotujejo. Rusija odobrava, da se mora Rumunija odškodovati s tistimi pokrajinami Avstro-Ogrske, v katerih stanujejo Rumuni.

Rusi se boje nove zimske vojne.

Poljski listi pišejo po ruskih, desnici prijaznih listih, da je opaziti pri prebivalstvu nemir radi poročil o novi zimski vojni. Stranke desnice bodo delovale z vsemi močmi proti novi zimski vojni in se potegovala zato, da se kmalu prično priprave k mirovnim pogajanjem. Nova zimska vojna bi pomenila na Ruskem gospodarski polom.

Bolgari v vojski.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 4. septembra. Veliki glavni stan:

Med uspešnimi boji so napredovale nemško-bolgarske sile med Donavo in Črnim morjem.

Pri Kočmarju (severozahodno od Dobriča) je vrgla bolgarska konjenica rumunsko pehoto v neredu in je ujela 10 častnikov in nad 700 mož.

Na makedonski bojni črti se položaj ni izpremenil.

Prvi generalni kvartirni mojster:

pl. Ludendorff.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 3. septembra. (Agence telegr. bulgare.) Generalni štab obvešča:

Z macedonske črte se ni poročalo o kaki izpremembi položaja. Na celi bojni črti slab topniški ogenj na obeh straneh; mestoma ogenj s puškami. Živahnije delovanje se je razvilo severno od Ostrovskega jezera, kjer so naši z ognjem odbili nekaj slabjših napadov.

Sovražno brodogradje je obstreljevalo utrdbe severno od Kavale. Sovražna letala so metala bombe na vasi Staravo in Raz-

LISTEK.

Odmevi „Slovenskih vojni in vojaških pesmi“.

Pravo delo o pravem času moremo imenovati nemško izdajo slovenskih in vojaških pesmi v dr. Andrejkovem prevodu. To pričajo mnogoštevilni odmevi v tujih listih, ki prinašajo vse-skozi laskave ocene o pesmih samih in priznalne besede o Slovencih kot takih. V naslednjem podajemo zopet eno tako oceno.

Dr. Josip Tominšek piše v »Wiener Abendpost« št. 174: »Razkošen papir, fin tisk in bogate ilustracije krasi knjigo, s katero so se hoteli Slovenci v tem resnem času predstaviti svetu: Skladatelj, prevajalec, slikarji, tisk, založba — vse je pristno slovensko. Najgloblje notranje življenje, ki diha iz vsake strani in vsake vrstice, kakor tudi zunanja oprema naj širnemu svetu zopet oznanita kot neovržno in — ker je tekom stoletij zrastle na na-

ravnih tleh — naravno dejstvo, kako se to ljudstvo z vsem srcem oklepa Avstrije, njene presvetle vladarske hiše in njenih velikih vojskovodij, tako zelo, da je le-te izbralo za predmet svojim najrazširjenjšim pesmim, tudi narodnim pesmim. Ta narodni je navdajala prepričevalna slutnja, da hoče verolomni svoječasni zaveznik pod pretvezo odrešitve svojih sonarodnjakov priklopiti svoji državi več kakor četrtino ozemlja, na katerem že nad tisoč let prebivajo Slovenci. Kakšna usoda bi čakala Slovence pod Italijo, je mogel vsak sklepati po tem, kako se godi neštetim tisočim Slovincem, ki so v 19. stoletju prišli pod italijansko oblast: izguba vsake narodne samostojnosti in gospodarska škoda. Zato je bil in je Slovenec vsak čas pripravljen k srditi bramb, »Lah« mu je vsikdar zakleti sovražnik slovenskega naroda, proti kateremu vsak odločno pograbi za orožje, kateremu pa tudi — celo kot zavezniku — nihče ne zaupa. To nam pojasnjuje naravnost čudovit proroški dar slovenskega pesnika Gregorčiča (roj. 1844), ki je v svoji, sedaj svetovno znani pesmi »Soči« l. 1879. na-

prej videl bodoče boje z »zaveznikom« in jih opeval s toliko resničnostjo, kakor bi bil sam doživel sedanje boje. Ta pesem je le eno znamenje ljudskega razpoloženja. Naša knjiga jo prinaša v popolnem prevodu. Tako-rekoč triangulacijska točka med slovanskimi, germanskimi in romanskimi narodnimi življi in prebivajoči v vpadnih vratih od vzhoda na zapad, so Slovenci ohranili svojo posebnost, a sprejeli so vase tudi vse vplive: s svojim globokim čutom, živahnostjo in žilavo vztrajnostjo se vrlo obneso v vsem, česar se lotijo, posebno so pa izvrstni vojaki. Povsodi jih poznajo: počej gredo k naboru pa tudi na krvavi mejdan, in sovražnik se jih boji. — To trojno svojstvo odseva tudi iz njihove poezije. Do velikih epov se mali narod ni mogel povzpeti. Nasprotno pa najdemo v liriki narodnih in umetnih pesmi krasno, naravno sveže cvetje. Izmed tega cvetja so izbrane pesmi, ki jih v gladkem prevodu podaja pričujoča knjiga; v srce segajoče pesmi iz Lavdona preko francoske dobe do najljubšega junaka Raddeckega in novejšega časa. Le malo

poizkusov je podanih; toda že tu se bo čitatelj posebno čudil, koliko pristnega, vojaškega in domovinskega duha veje iz teh pesmi. 18 ilustracij, med njimi osem večbarvnih, s podobami Nj. Veličanstva cesarja, generalnega polkovnika nadvojvode Evgena in generala pl. Borojeviča krasi knjigo, katere čisti dobiček je namenjen svrham vojnega krststva.

Take ocene v resnih nemških listih so posebno v sedanjem času nedvomno važne za nas.

Rumunska meja ob Donavi.

Kot meja med Bolgarijo in Rumunijo pride v poštev odsek Donave od Zeleznih vrat do Turkulaja v dolžini nad 450 km, katere se nadaljuje od 170 km dolge črte Turkulaj-Balčik, ki je meja novoosvojenega ozemlja Rumunije, Dobrudže, proti jugu do Črnega morja, med tem ko se Donava obrne v svojem najbolj spodnjem teku proti severu do Galaca in deli od sosednega Renija s svojim najsevernejšim izlivskim rokavom Kilija rumunsko ozemlje od ruskega.

vatar in na kolodvor Angišta. Ubiti ali pa ranjenih je bilo v teh krajih več domačinov, med njimi žene in otroci.

Na severni bojni črti so prekoračile naše armade včeraj mejo Dobrudže na celi njeni širini, potem ko so odločne vrgle prednje sovražne oddelke. Naši voji, ki so napredovali proti Kurthu-Bunariju, so zasedla ti točki po odločilnem boju, med katerim so ujeli 165 mož in 2 častnika. Sovražnik je zbežal, na bojišču je pustil približno 100 mrtvih in veliko množino pušk in opreme.

Neko naše krdelo je zasedlo mesto Akkadünlar.

Prodiranje se nadaljuje na celi črti.

Letalni napad na Konstanco.

Berlin, 4. septembra. (K. u.) Wolff javlja 3. t. m.:

Nemška morska letala so vrgla veliko bomb na pristaniške naprave, skladišča žita in olja v Konstanci; dalje na rusko križarko »Kagul« in na štiri torpedne rušilce. Uspeh je bil dober, kakor se je opazovalo. Kljub ljutemu obstreljevanju so se vsa letala vrnila.

Poročilo o francoski armadi na Balkanu.

2. septembra. Ob Strumi in pri Dojranskem jezeru od časa do časa prekinjen ogenj s topovi. Francosko topništvo je zažgalo kolodvor Pardovica. Med Črno in Vardarjem boji z ročnimi granatami. Srbi so izlaska odbili ponočni napad Bolgarov v odseku Vetrenik.

Angleško poročilo iz Soluna.

2. septembra. Na angleški bojni črti pri Solunu se položaj ni izpremenil.

× × ×

Težišče dogodkov na rumunski bojni črti je zdaj južno od Donave, v Dobrudži. Tam so nemške-bolgarske sile prodrle ofenzivno čez rumunsko mejo. Z vpadom v rumunsko Dobrudžo se izpodmikuje rusko-rumunski akciji južno od Donave važna postojanka na levem krilu. Ker so Rumuni gospodarji Dobrudže, ki je bila pred balkansko vojsko bolgarska, lahko vozijo svoje vojske z železnico čez Donavo. Iz Dobrudže ogroža Rumunija vsaki nastop Bolgarov čez Donavo proti Bukarešti. V ta del Dobrudže naj bi prišli Rusi, kakor se je pisalo, a to je zdaj otežkočeno. Sicer pa tvori zasedeni del Dobrudže politično važno jamstvo kot protiutež za mejni pas na Sedmograskem, ki smo ga prepustili prostovoljno Rumunom. Vkorakanje nemško-bolgarskih sil v Dobrudžo je brez dvoma presenetilo rusko-rumunsko vojno vodstvo; a zdi se, da je že sovražno vojno vodstvo odredilo krepke protidredbe.

Rumuni obstreljevali Varno.

Kodanj, 4. septembra. Francoske brzojavke iz Bukarešte javljajo: Rumunske ladje so obstreljevale Varno, a so se umaknile, ko se je poročalo, da se bliža turško brodovje.

Sporazum pobit vsled vpadu v Dobrudžo.

Berlin, 4. septembra. (K. u.) »Lokal-anzeigerju« se poroča iz Genfa: Uspešen prehod čez mejo Dobrudže, ki ga je izvedla neka nemško-bolgarska vojna skupina, je na vojaške kroge sporazuma zelo učinkoval. Sodijo, da bodo morali za to v Petrogradu in v Bukarešti predelati načrte.

Rusi prišli v Konstanco.

Haag, 4. septembra. »Times« javljajo iz Bukarešte. V Konstanco so prišle ruske morske sile, da bodo sodelovale pri obrambi ruske obali.

Rusi pričakujejo spopada pri Xanti.

Genf, 4. septembra. Ruske čete korakajo proti Črni vodi, Silistriji in proti Giurgiu.

Izpod Železnih vrat se razširi struga Donave, ki ima do začetka delte srednjo širino 1000 do 2500 metrov in globčino 7 metrov; vendar pa se nahajajo deloma globčine do nad 30 metrov. Struga je zelo nepravilna in sicer vsled visokih voda in ledenih kosov podvržena vednim izpremembam. Brez ozira na mnoge otoke teče reka do Silistrije združeno, dalje izpod Brailé je reka razdeljena v rokave. Na levi omejujejo podolje od izliva Sereta ilovnati le deloma čisto ob reki se končajoči izrastki valaške ravnine. Na desni strani pada proti Dunavi do reke Timok vzhodnosrbsko gorovje, dalje naprej severobolgarska planota in dalje višavje Dobrudže, ki je večinoma strmo, visoko (v okolici Ruščuka 60 do 80 metrov) in ilovnato. Širina podolja se do začetka delte zelo menja (2 do 14 kilometrov), ki je od Vidina vsled širokih poplav levih pritokov Donave večkrat močvirnato, neprehodno in izpopolnjeno z malimi jezери, posebno med Silistrijo in Brajlo. Cela delta Donave je močvirnata, izpopolnjena s tisoči vodnih žil, pragozd trstja. Prehodi: Na spodnjem teku Donave vodi železniški most pri Černivodih; proga gre po mnogih viaduktih čez 15 km poplavljenega ozemlja in sicer čez rokav in glavno strugo ter po 420 in 750 metrov dolgih mostovih. Zgradba mostu med Turn-Severinom in Kladovem, da se obe progi združita, je bila projektirana. Prehod čez Donavo v njenem spodnjem teku

giovu. Pričakuje se spopad z Bolgari severno od Xantija.

Lahi o vpadu v Dobrudžo.

Milan, 4. septembra. »Corriere della sera« piše: Nemško-bolgarski vpad v Dobrudžo se ni pričakoval; grozi hrbtu in namerava zavirati napredovanje ruskih čet. Nemci in Bolgari so zasedli Dobrič, ki je oddaljen do 40 km od Črnega morja, s katero veže mesto železnica in je precej važno železniško križišče.

Najdenov o položaju.

Budimpešta, 4. septembra. »Az Est« javlja iz Sofije: Današnji »Dnevnik« objavlja izjave bolgarskega vojnega ministra Najdenova, ki je rekel: Odločitev Rumunije nas ni presenetila; Rumunija nas je namreč že več tednov izzivala na meji, in sicer s takimi dogodki, ki se pripete v takih slučajih, marveč z vpadji večjih delov čet. Na naš ugovor Rumunija ni nikakor korektno odgovarjala, a nismo molčali, ker smo hoteli, da prej izrabimo vsa mirna sredstva; a zdaj je odbila ura. Rumunija ne bo stala nasproti Bolgariji iz leta 1913., marveč deželi, ki se je močno pripravila, ki bo vse žrtvovala, da bo zagotovila sadove svoje zmage.

Zeppelin nad Bukareštom.

Genf, 4. septembra. »Petit Parisien« poroča: Zeppelin so dve noči po vrsti napadli Bukarešt. Kljub obrambnim oddelkom sta dva zrakoplova prvo noč veliko dosegla. Metala sta bombe v več mestnih delov; škoda je velika; več oseb je ranjenih. O drugem napadu še ni podrobnih poročil.

Rumuni hitro utrjujejo Bukarešt.

Haag, 3. septembra. »Central News« poročajo iz Petrograda, da rumunsko vojno vodstvo zadnje dni hitro utrjuje Bukarešt, ker je mesto oddaljeno le 50 kilometrov od bolgarske meje.

Določila o potovanju iz Rumunije skozi Bolgarijo.

Sofija, 3. septembra. (Kor. urad.) »Agence Bulgare« poroča: Bolgarska vlada je označila Samovit za tisti kraj, kjer naj se podajo na ladjo vse osebe poslaništev in konzulatov Avstrije, Nemčije, Bolgarije in Turčije in državljanji teh držav. Ista ladja bo prepeljala osebo rumunskih poslaništev in konzulatov in člane rumunskih kolonij iz Sofije in iz Carigrada v Rumunijo.

Napredovanje Bolgarov na Grškem.

Sofija, 2. septembra. (Kor. urad.) Z ozirom na poročila, ki jih širijo razne agenture, da je pri prodiranju naše prve armade na grškem ozemlju prebivalstvo bežalo, ko so se bližale naše čete, izjavlja višji poveljnik prve armade: Do srede avgusta so prisilile srbske oblasti, ki so se nastanile ob naši meji, da so morali prebivalci vseh vasi zapustiti svoje ognjišče, ne da bi bili smeli vzeti več kot najpotrebnejše reči s seboj. Iz daljave smo videli, kako so zapuščala cela krdelja domačinov vasi; več kot najpotrebnejših stvari niso smeli vzeti domačini s seboj. Ko so med našo ofenzivo napredovali naši prednji oddelki, so našli prazne vasi, v njih so se šopirili Srbi. A zadoščalo je, ko so prišle naše čete v kako vas, da so le prigovarjali domačinom, naj se vrnejo, in vaščani so se veselo vrnili. Ljudje so preklinjali sovražnika, ker jih je pregnal iz njih hiš in jih sredi poletja odtrgal od poljskih del in so

spada med najtežja vojaška podjetja, brez ozira na veliko množino za to potrebnega vojnega materiala za mostvo. Zanimiv vojni dogodek je n. pr. prehod ruske armade čez Donavo pri Zimnici l. 1877. Dne 27. junija so prepeljali 25.000 Rusov, da zasedejo nasprotno stran obrežja. Od 28. junija do 1. julija so gradili spodnji potonski most, od 18. julija do 1. avgusta pa gornji most na splaveh. Podjetje se je posrečilo, ker se mora v glavnem pripisati pasivni obrambi.

Spodnji tek Donave omejuje nizina bolgarsko-rumunskega nižavja. Severno od reke se ta imenuje valaška nizina do vnožja Karpatov, južno od reke pa se vleče severobolgarsko nižavje tja do vnožja Balkana. Vzhodni konec pa tvori golo višavje Dobrudže. Iz vojaških ozirov je važno to nižavje vsled tega, ker je pravno v splošnem za vse vrste orožja in je prehodno v vsaki smeri in je vsled tega zelo dobro ozemlje za manevriranje. Kadar je mokro, tedaj obtežuje ilovnata zemeljska skorja, kadar je suho pa velikanski prah premikanje čet. Novosvojevo ozemlje Dobrudže je največje vojaške važnosti vsled česar je Rumunom mogoče, da morejo nemočno zbrati južno od dela te reke svoje vojne sile, med tem, ko mora Bolgarija čez Donavo šele izsiliti prehod. Vsled tega se more smatrati Dobrudža za neko vrst mostišča, ki zelo omogočuje prodiranje na bolgarska tla.

pozdravljali naše čete kot osvoboditelje od srbskega trinoštva. Vasi pri Florini zdaj zopet navadno izgledajo. Vsak domačin je na svojem mestu kot v časih grške uprave. Grška vlada lahko vse to dožene, če se obrne na organe, ki uradujejo v po Bolgarih zasedenih ozemljih.

Grki prehajajo k Bolgarom.

Solun, 3. septembra. (Kor. ur.) Reuter: 60 vojakov 63. grškega pešpolka v zahodni Makedoniji je prestopilo v bolgarsko armado.

× × ×

Dimitrijevi v Bukareštu.

Berlin, 4. septembra. Iz Pariza se poroča, da so došli v Bukarešt poveljnik Dimitrijevi in ruski štabni častniki, ki so dodeljeni posameznim poveljstvom. Prebivalstvo Bukarešta jih je toplo sprejelo.

»Judež s Kristusovo glavo«.

Nek rumunski dvorni uradnik nemške narodnosti, ki je neposredno po rumunski vojni napovedi zapustil Bukarešt, je opisal približne dogodke v usodepolnem kronskem svetu. Rumunija je bila takrat vojaško že v rokah Rusov. Kralja in velik del miroljubnega prebivalstva so Takisti in njihov skrivni poglavar Bratianu presenetili. Kralj se je hotel še izogniti. Pri odločilnem posvetu v knjižnični dvorani je bil zelo slab in se ni udeležil kosila. Ob 3. uri popoldne se je kralja polastila taka srčna slabost, da so poklicali telesnega zdravnika in da je hotel kralj z ozirom na svoje stanje odgoditi kronski svet. Bratianu in ruski poslanik sta pa silila k odločitvi in Bratianu je izjavil, da je od zunanjega ministra podpisana vojna napoved Avstriji že pri rumunskem poslanstvu na Dunaju.

Tudi Majorescu in Marghiloman sta skušala doseči odgoditev, vendar je Bratianu prekinil vse razprave z izjavo, da so Rusi brez obrambe puščeno mejo že prekorčili in da bodo v malo dneh v Bukareštu, da tedaj Rumunija ni več v položaju da bi ohranila nevtralnost. Kralj se je sicer večkrat zelo zaničevalno izrazil o Bratianu in tovariših in je ta vedel, da ga kralj niti ne ljubi, niti mu ne ne zaupa, da, še celo spoštuje ga ne; nazval ga je nekoč: »Judež s Kristusovo glavo«.

Grof Tisza o rumunskem vpadu.

Budimpešta, 4. septembra. Ministrski predsednik grof Tisza je v klubu neodvisne stranke, ki je bil snoči zelo obiskan, podal pomirjevalne izjave.

Poljaki in rumunska vojna napoved.

Varšava, 3. septembra. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Klub pristašev poljske države je sklical danes opoldne shod, da zavzame stališče, kako je učinkovala rumunska vojna napoved na poljsko vprašanje. Shoda se je udeležilo nad 5000 oseb. Sprejela se je naslednja resolucija: Rusija je najbrezobzirnejši sovražnik poljske države uprave in zopetne ustanovitve poljske države. Zmaga Rusije pomeni za narodni obstoj Poljske uničenje. Zato je ruski poraz nujni predpogoj za zopetno ustanovitev Poljske. Poljaki želijo, da se čimprej proglasi poljska država, da jim bo olajšana dejanska udeležba v boju proti Rusiji. Nadalje se je sklenilo s posredovanjem zastopnika zunanjega ministrstva v Varšavi barona Andriana poslati grofu Tiszi brzojavko, v kateri se izraža simpatija do Ogrske, ki je v prvi vrsti ogrožena vsled rumunske vojne napovedi.

Notranji boji na Grškem.

Kreta proglasila neodvisnost. Venizelos predsednik.

Haag, 4. septembra. »Central News« poročajo iz Rima: Prebivalstvo otoka Kreta je sklenilo proglasiti neodvisnost in Venizelosa izvoliti za predsednika.

Tudi v Stari Grški vstaši.

Genf, 4. septembra. »Matin« poroča, da tudi v Larissi zbiračo prostovoljce. Orožje jim daje francoska vojaška oblast.

Grška izpolnila vse ententine zahteve.

Atene, 4. septembra. Reuter poroča: Grška je v polnem obsegu sprejela ententine zahteve. Že včeraj so začeli kontrolirati pošto in brzojav.

Kralj — jetnik entente.

London, 4. septembra. Reuter poroča, da je kralj odločno proti vojni. Venizelosu nasprotno časopisje zanika, da bi bil kralj odstopil.

Kodanj, 4. septembra. V Pariz je dospela brzojavka, da je vladna oblast na Grškem prešla popolnoma v roke zaveznikov. Ententine čete so obkolile kralju zveste čete in jih prisilile, da so se udale. Bolni kralj je v gradiču Tarta res jetnik entente in strogo nadzira vsa njegova pisma. Je vprašanje samo nekaterih ur, kdaj odstopi Zaimis. Venizelos je pripravljen prevzeti vlado.

Grška naj se odloči v treh dneh.

Rotterdam, 4. septembra. »Morning-post« poroča: Ententa zahteva z ulti-

matom, da naj se grška odloči v treh dneh. Danes so priplule vojne ladje tudi pred Patras. List poroča tudi, da bo Grška sedaj stopila na stran entente, vendar bo šele vojni svet entente odločil, ali sprejme grško pomoč. Armado bi bilo treba oborožiti na novo in pri sklepu miru bi se ententa morala ozirati na še eno državo.

Grška princa odpotovala k carju v glavni stan.

Kodanj, 4. sept. »Nowoe Vremja« poročajo, da sta grška princa Nikolaj in Andrej odpotovala v carjev glavni stan.

Celi grški generalni štab odstopil.

Genf, 4. septembra. Odstopili so vsi dosedanja člani grškega generalnega štaba.

Ententa zasede Atene in Pirej.

Haag, 4. septembra. »Vaderland« poroča, da so zavezniki sklenili zasesti Atene in Pirej. Sliši se, da za to porabijo 20.000 do 25.000 mož.

Blokada Pireja.

Curih, 4. septembra. Švicarski listi poročajo, da hoče 40 vojnih ladij, ki blokirajo Pirej, v slučaju notranjega upora spraviti na suho čim več čet, da zasedejo glavno mesto in izročijo upravo Venizelosu. Državne arhive so že svojčas prenesli v Larisso.

Genf, 4. septembra. (Kor. ur.) Pariški listi pravijo, da blokada Pireja ne pomenja vmešavanja v grško notranjo politiko in da nima nobene zveze z uporom v Solunu. Blokada je bila sklenjena že poprej.

Berlinsko poročilo o Grški.

Berlin, 4. septembra. Doslej še ni iz Aten poročila, ki bi natančneje pojasnilo notranje zmede ali potrjevalo govorico o kraljevem odstopu. Solunska vstaja je samo krajevnega značaja brez posebnih posledic. Velike važnosti pa je včerajšnja avdiencia francoskega poslanika. Pariški listi, med njimi »Echo de Paris«, pišejo, da Grška s svojim nastopom ne bi mogla več uplivati na balkanske dogodke in da je zamudila ugodno priliko za vojno.

Zakaj je ententa pritiskala na kralja.

Budimpešta, 4. septembra. »Az Fst« poroča: Kralj je danes sprejel poslanike entente in tako je zopet prišlo do starega pristranskega razmerja. Govorili so o bolgarsko-nemškem prodiranju na Grško.

Amsterdam, 4. septembra. »Daily Telegraph« poroča iz Soluna: Nek diplomat je kralju razložil, zakaj je ententa morala storiti znane odredbe. Morala je to storiti, da konča vojna naglo in uspešno za entento. Zaimis in Venizelos sta edina in bosta delala v ozkem stiku.

Venizelosov oklic.

Lugano, 4. septembra. Iz Aten poročajo, da je Venizelos izdal oklic, v katerem opozarja na veliko odgovornost grške vlade in na veliko nevarnost od strani Bolgarov.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 4. septembra. Uradno se poroča:

Nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

2. septembra. Včeraj je v prvi vrsti dovalo topništvo posebno živahno v več odsekih tridentinske bojne črte. V Val Sugana smo odbili napad sovražne pehote na naše postojanke na Zivaronu. Sovražni letalci so metali bombe na prelaz Rolle, pri zgornjem teku Cismona (Brenta) in v dolini Agordo (Cordevole).

Lahi grade strelske jarke ob švicarski meji.

Lugano, 4. septembra. Ob celi švicarski meji grade Lahi obsežne strelske jarke, v katere lahko razvrste tudi največje in najtežje topove. — Tišinski listi poročajo, da gradi okope ob švicarski meji 4000 delavcev.

Nemci v Italiji.

Kaj napravi Italija z Nemci, ki so ostali tam, ni znano. Najbrž bodo internirani vsi od 18. do 50. leta, kakor Avstrijci. Kaj napravi Nemčija s tam ostalimi Lahi, se bode takisto šele videlo. Turki in Bolgari v Italiji so prosti, ker so tudi Lahi prosti v obeh državah. V Milanu je še nad 500 Nemcev.

Vojne doklade poštnim in železničarskim uslužbencem v Italiji.

Lugano, 4. septembra. (K. u.) Italijanska vlada je dovolila nižjemu uradništvu pošt in železnice vojne doklade in sklenila, da zopet nastavi v državni službi tiste železničarje, ki so bili odpuščeni ob revolucionarnih stavkah leta 1907. in 1914. Italijanska vlada je prepovedala trgovskim družbam predčasno razdružitev in določila, da morajo upravni svetniki, likvida-

torji in druge prizadete osebe za vsaki odpadek davka jamčiti.

Benečanska noč med vojsko.

Luigi Barzini je pisal 27. m. m. v »Corriere della sera« o nekem napadu dvanajstih avstrijskih letalcev na Benetke:

To je tista ura, ko prihajajo. Mesec je že visoko nad otokom Helena in meče svoje žarke na vodo. Nebo je ravno tako jasno, kakor je jasno morje hiš v Benetkah. Popolnoma zagnjena v nežno bledoto se zibajo Benetke v sanjavi miru. To je tista ura, ko prihajajo. Mesečina je njih zaveznica. Črno se takrat ločijo obali od razsvetljenega morja; lahko se najde pot v Benetke. V teh dneh prihajajo skoraj vsaki dan, kadar je mesec njih vodnik.

Najlepše benečanske noči so zdaj tiste, kadar dežujejo bombe. Sladki, bajni mir Benetk, čudoviti nočni mir prekine nenadno divje rjovenje vojske. Trepetajoče, a ponosno in nemo jih celo mesto pričakuje. Včeraj niso prišli, a danes pridejo. Zrak je čist in mir, za obstreljevanje mesta pravo vreme.

Proti izvozu umetnin iz Italije. — Zaplembe v Italiji.

Haag, 4. septembra. »Morningpost« poroča iz Rima: Genovski vojvoda je kot namestnik izdal povelje, da niso pravovredne nobene prodaje ali zavlačevanja umetnin in stvari zgodovinske važnosti v osvojenih ozemljih in da se sklenjene kupčije razveljavijo. Sovražna lastnina v Italiji popisujejo naprej. Zaplenili so v Rimu tudi palačo nemškega poslanstva s poslopji, ki ji pripadajo na Kapitolu.

Pred Valono.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 4. septembra. Uradno se poroča:

Vzhodno od Vlore (Valone) smo popolnoma odbili sunek Italijanov. Sovražnik se je moral umakniti na levi breg Vojuše. Vse naše postojanke so zopet držimo.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 4. septembra. Veliki glavni stan:

Včeraj zjutraj pričeti napadi Angležev in Francozov pri Somme so dovedli do bitke najbesnejše obsežnosti in ljutosti.

Severno od Somme se je bila na približno 30 km široki bojni črti od Beaumonta do Somme. Kljub ponovljenim sovražnim navalom na obeh straneh Ancre, posebno pri Thiepvalu in severozahodno od Pozieres se vrle naše čete, katerim sta poveljevala generala pl. Stein in baron Marschall, držale vse naše postojanke, s hitrim protinapadom so zopet osvojile začasno izgubljena tla pri selu Mouquette (severozahodno od Pozieres) in zadale sovražniku najtežje izgube. Bolj vzhodno od tam je zadržalo naše močno topništvo sovražnika v njegovih naskakovnih postojankah; šele ponoči se mu je posrečilo, da je prodrl v gozdu Fourceaux; odbili smo ga. Po pripravljenem ognju, ki presega vsako dosežanje porabo streliva, se je vnel boj med Givenchy in Somme, kjer je divjal do poznih ur ponoči. Z junaško protibrambo so hrabre čete generalov pl. Kirchbach in pl. Fassbender branile proti sovražniku, ki je bil udril v popolnoma razstreljeno prvo postojanko, vsako ped zemlje in ustavile sunek v svoj drugi obrambni črti; Guillemont in Le Forest sta v sovražnikovih rokah. Južno od Somme se je, izvzemši odseka južozahodno od Barleux, našemu topništvu posrečilo, da je onemogočilo Francozom izvesti napade; sile, ki so napadle pri Barleux, smo krvavo odbili. a desnem bregu Moze so se izjalovili napadalni poizkusi Francozov na utrdbo Thiaumont in južozahodno od Fleury. V soteski Souville smo po skrbni pripravi v našo črto štrleči kot francoske postojanke izčistili od sovražnika; ujeli smo 11 častnikov, 490 mož in odbili več sovražnih protinapadov.

Ponoči na 3. septembra so armadni in mornariški zrakoplovi napadli trdnjavo London, in sicer z dobrim uspehom, kakor se je opazovalo. En naš zrakoplov je padel v sovražnem ognju.

V zračnem boju je bilo sestreljenih 2. in 3. septembra pri Somme 13, v Champagni in pri Mozi pa dva sovražna letala; tudi stotniku Bölske, ki je premagal svojega dvajsetega sovražnika, poročnikom Leffert, Fahlbusch in Rosenkrantz gre na tem uspehu odlična zasluga. Z obrambnim ognjem

so bila od 1. septembra pri Somme in pri Mozi sestreljena štiri sovražna letala. Dne 2. septembra so napadi francoskih letalcev na trdnjavo Metz povzročili neznatno škodo. Več bomb je ranilo pet oseb in poškodovalo nekoliko poslopja.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

× × ×

V bitki ob Somme so doživeli Francozi in Angleži strateški neuspeh. Kljub njih strašnim naporom in izrednim izgubam je njihov napad le malo pridobil.

Francosko uradno poročilo.

2. septembra ob 3. popoldne. Na bojni črti ob Somme precej močno delovanje topništva, posebno v odseku Maurepas in neposredno južno od reke. Nemci so ponovno napadali kose strelskih jarkov, katere so bili Francozi osvojili 31. avgusta južno od Estrées. Posrečilo se jim je, da so nekaj kosov zopet pridobili za ceno občutljivih izgub.

V Champagne smo razkropili nemške poizvedovalne oddelke z ročnimi granatami zahodno od Auberive in južno od Tahure. Neka ruska patrulja je odbila nemško patruljo severozahodno od Auberive po živahnih bojih.

Na desnem bregu Moze je bilo ponoči živahno radi nervoznosti Nemcev, ki so francoske postojanke blizu utrdb Thiaumont živahno obstreljevali in brez razloga otvorili večkrat zapiralni ogenj. Fleury in Pont-à-Mousson so Nemci napadli. Pri Fay-en-Hohe so poizkušali Nemci po topniški pripravi priti iz njih strelskih jarkov. Francoski zapiralni ogenj je preprečil poizkus. Severozahodno od Regnéville se je približeval močni nemški oddelek francoskim črtam z eksplozijo min, a smo jih iz lahka odbili. Sicer je bilo ponoči povsod mirno.

2. septembra ob 11. uri ponoči. Na celi bojni črti izvzemši precej živahnega topniškega boja v raznih bojnih odsekih severno in južno od Somme nobenega važnega dogodka.

Belgijsko poročilo. Z bojne črte belgijske armade se nič ne poroča.

Francosko uradno poročilo.

3. septembra zvečer. Severno od Somme so napadli Francozi skupno z angleško armado po ljuti pripravi s topovi opoldne nemške postojanke na bojni črti, približno 6 km dolgi, od Maurepasa do reke. Polastili smo se vseh prej določenih točk in vasi. Vzeli smo popolnoma Forest vzhodno od Maurepasa in Clery ob Somme. Severno od Foresta smo vzeli vse nemške jarke ob cesti Forest-Combles do vhodov v zadnjo vas. Na mnogih točkah smo prekorčili cesto med navedenima krajevma. Na Nemce ki so izvedli z močnimi silami protinapad na južno od Foresta vzete postojanke, so namerile naše baterije svoj ogenj; Nemci so se v neredu umaknili. Število neranjenih ujetnikov presega zdaj 2000; prešteti plen znaša 12 topov in 50 strojnih pušk.

Na desnem bregu Moze so Nemci večkrat ljuto napadli postojanke pri Vaux-Chapitre; večkrat smo jih odbili; končno se je posrečilo sovražniku, da se je popolnoma ustalil v neki naši prednji črti. Zasedli smo del pobočja med Fleury in utrdbo Thiaumont in jarke ter utrdbo vzhodno od Fleury.

Angleško poročilo.

2. septembra. Uradno poročilo generala Haiga 2. t. m.: Pridobili smo del malega ozemlja severno od Delville, ki ga je bil zopet priboril sovražnik v četrtek. Sovražno topništvo je splošno živahnejše delovalo.

Večerno uradno poročilo. Pomnoženo delovanje topništva na obeh straneh južno od potoka Ancre; sicer je nastopala le pehota, ki je prebila boj z ročnimi granatami med Ancre in Somme.

Nemci obstreljujejo Arras.

Genf, 4. septembra. »Matin« poroča: Nemško topništvo obstreljuje Arras in okolice. Ogenj je uničil zadnja poslopja, ki še niso bila zrušena.

Izgube Angležev.

Karlsruhe, 4. septembra. Švicarski listi pravijo, da so po uradnih podatkih izgubile angleške, kanadske in avstralske čete meseca avgusta 162.620 mož in 5200 častnikov. Izgube od julija dalje znašajo 314.530 mož, med njimi 22.410 častnikov.

Sanje Parižanov o »vstajah« v Nemčiji.

Berlin, 4. septembra. (Kor. urad.) Pariška izdaja »Newyork Herald« in drugi pariški listi so v zadnjih tednih zopet razširili veliko izmišljenih poročil o vstajah v nemških mestih. Pravijo, da je bilo v Berlinu 15. avgusta usmrčenih sedem žena, v Mühlhausnu pa da je izgubilo življenje 20 oseb. V Stuttgartu naj bi bil kralj sam posegel vmes, ker je bila policija brez moči.

Vsa ta poročila so se uradno preiskala. Uspeh je, da gre v vsakem posameznem slučaju za izmišljotino. Iznova, kar smo že večkrat storili, pribijemo, da ni v Nemčiji še noben človek izgubil življenja radi živilskih vprašanj.

Najstrašnejši zračni napad na Anglijo.

London, 3. septembra. (Reuter.) Danes ponoči je izvedlo zračno brodovje 13 zrakoplovov dozdaj najstrašnejši napad na Angleško. Pozorišče so bile grofije na vzhodu s smotrom London in industrijska središča Midlanda. Nova določila o razsvetljevanju so zelo učinkovala. Zrakoplovi so se lovili v temi; le trije so dosegli London. En zrakoplov je priplul ob 2. uri 15 minut nad severne okraje. Naši topovi in letala so ga takoj napadli. Zrakoplov je kmalu gorel; počil je, padel na zemljo in leži zdaj kot popolna razvalina pri Cuffey blizu Enfielda. Naši topovi so prepadli dva druga zrakoplova; ki se zato nista mogla približati središču mesta. Veliko bomb je padlo, ne da bi bile učinkovale, v vzhodne in južnovzhodne grofije. Število žrtve še ni popolnoma znano, a glede na število zrakoplovov in vrženih bomb ni, kakor se sodi veliko.

IZPOPOLNILNO NEMŠKO POROČILO O ZRAČNEM NAPADU NA ANGLIJO.

Berlin, 4. septembra. (Kor. urad.) Wolff javlja:

Izpopolnjujoč uradno poročilo o napadu naših mornariških zrakoplovov na Angleško v noči od 2. na 3. septembra smo poizvedeli še sledeče podrobnosti:

V trdnjavo London smo na City (središče mesta) kakor tudi na severne in severozahodne dele mesta v štirih urah večkrat metali bombe.

Veliko požarov in podrtij je kazalo uspeh napada.

Drugi zrakoplovi so napadli Norwich in povzročili močne razstrelbe in požare.

Bombe smo metali dalje na Oxford, Harwich, Boston in ob Humberu na žaromete in na tvornice in povzročili veliko požarov.

V Yarmouthu, kjer sta bili napadeni plinarna in postaja letal, je bila prisiljena ena baterija, da je morala utihniti. Požar, ki je bil tam povzročen, se je videl še 40 morskih milj daleč.

Zrakoplovi so bili med napadi, posebno nad Londonom, izpostavljeni najljutejši obrambi. Poleg baterij, ki se nahajajo v Londonu, so jih obstreljevali letalci, ki so se dvignili na zasledovanje. Dasi so zrakoplove razsvetljevali z raketi in z žarometi — en sam zrakoplov je istočasno razsvetljevalo nič manj kot 18 žarometov —, so ostali vsi napadi nanje brez uspeha.

Posledice zračnega napada v Londonu.

London, 3. septembra (K. u.) Reuter: Tiskovni urad je objavil ob 6. zvečer sledeče poročilo: Skrbne preiskave so dogale, da smrtno slučaje in povzročena škoda zračnega napada v minuli noči ne odgovarja številu zrakoplovov, ki so nastopili. Poroča se, da sta ubita en mož in ena ženska; ranjenih je 11 odraslih oseb in 3 otroci. V policijskem okraju glavnega mesta ni bil nihče ubit. Po zadnjih poročilih je bilo v glavnem mestu poškodovanih nekaj poslopij; 2 glavne cevi vodovoda sta zrušeni; 3 konji so bili ubiti. Druga škoda ni velika. Poškodovanih je več hiš na deželi in ena cerkev. V več plinarnah je nastal požar. Vojaška škoda se ni povzročila.

London v temi.

Haag, 2. septembra. Policijske oblasti so poojstrile odredbe glede na razsvetljavo. »Tema« se bo pričela v Londonu od 1. do 15. septembra ob 8. zvečer; pozneje bodo določevali »temo« od časa do časa; od 1. decembra naprej se bo nahajal London v temi od 5. zvečer naprej.

Švedska napove vojsko Rusiji?

Curij, 3. septembra. (Ogr. kor. ur.) Iz dobro poučenih krogov se poroča, da se more v najkrajšem času pričakovati da napove vojsko švedska Rusiji.

Konec vojske.

London, 4. septembra. »Daily Telegraph« poroča iz Petrograda: Ruski vojni minister je izjavil, da bodo uspehi entente in nastop Rumunije pač povzročile hitrejši konec vojske, vendar je pa potrebna vsaj še ena zimska vojska.

Berlin, 4. septembra. (Kor. ur.) Zastopnik Wolffovega urada poroča z dne 29. avgusta: Angležem prijazna »Tribuna« prinaša na celi strani pregled Franka Simona o vojski. V tem se napoveduje zmaga entente za leto 1918. Mir, ki bi se sedaj sklenil, bi bila nemška zmaga. Le ob Odri in Renu bi lahko zavezniki dosegli svoje zahteve.

Berlin, 4. septembra. Glavni ravnatelj Ballin je v razgovoru z ameriškim dopisnikom Wiegandom izjavil, da bo vojska trajala še eno leto. Na to smo pripravljeni. Mogoče bomo na eni ali na drugi strani prihodnje tedne čuli vpitje o velikih vojaških uspehih, ali to bo malega pomena. Vprašanje je, kdo bo najdalje vzdržal. To bo vojsko odločilo in končalo.

Razna poročila.

Donavska konferenca.

Budimpešta, 4. septembra. (K. u.) Na številno obiskani donavski konferenci je trgovski minister baron Harkanyi poudarjal na veliko narodno gospodarsko važnost Donave. Na konferenci so priznali, da je monarhija veliko storila za donavsko plovo od Reznega (Regensburg) do Železnih vrat. Tudi na črti Rezn do Ulma v Nemčijo naj se poskrbi za varno plovo. Obrežne države naj poskrbijo, da bo reka povsod enako globoka. Sprejeli so še več drugih predlogov glede tehnične, mednarodno pravne in zasebnopravne strani vožnje po Donavi.

Voditelji strank pri kanclerju.

Berlin, 4. septembra. »Lokalanzeiger« poroča, da bo kancler najbrže že jutri sprejel voditelje strank, da jim pojasni svojo politiko in sliši njihovo mnenje.

Ogrski poslanec Ivanka obsojen.

Požun, 4. septembra. (K. u.) Po večtedenski razpravi je bila danes proglašena obsodba v razpravi proti poslancu Emericu Ivanka in tovarišev radi zlorabe pri dobavi živine. Poslanec Ivanka je bil obsojen na 3 leta zapora in na 5000 K denarne globe, Alojzij Rudnay na eno leto ječe in 1800 K globe, 14 drugih obtožencev je bilo obsojenih na različne zaporne in denarne kazni.

Udeleženci ekspedicije Shackletons rešeni.

London, 3. septembra. »Daily Chronicle« objavlja poročilo Shackletons iz Punta Arena z dne 3. t. m., po katerem so se rešili vsi udeleženci ekspedicije.

Nizozemska v rumunski vojski popolnoma nevtralna.

Haag, 4. septembra. (Kor. urad.) »Staats Courant« javlja: Nizozemska vlada bo v vojski, ki je izbruhnila med z Nizozemsko prijateljskimi državami Rumunijo—Avstro-Ogrsko, Rumunijo—Nemčijo, Rumunijo—Turčijo, Rumunijo—Bolgarijo, zavzela popolnoma nevtrarno stališče.

Turn-Severin, Giurgiu in Verclorova niso odprta mesta.

Genf, 4. septembra. »Leberté« poroča iz Londona: Turn-Severin, Giurgiu in Verclorova brani mnogo topov, zato niso odprta mesta. Na Donavi se bodo bojevali rumunski monitorji.

Previdnost španske.

Genf, 4. septembra. Španski kralj Alfonz je ob neki priliki izjavil, da je Španija z vsemi vojujočimi se državami v prijateljskih odnosih. Vendar pa mora biti narod na vse dogodke pripravljen, če bi dežela prišla v kritičen položaj, čeprav je tak položaj doslej še zelo oddaljen.

Dnevne novice.

+ Jedro narodnega vprašanja. Pod tem naslovom prinaša obzornik »Das Neue Oesterreich« zanimiva izvajanja Slovenca profesorja dr. Valentina Podgorca. Zaenkrat samo opozorimo na njegove besede, da med avstrijskimi narodnostmi ni tistega prepada, kakor med črno in belo raso v Ameriki. Gorivo za narodni spor bi naš človek največ zapisal na rovaš uradniških poklicov. Narodni spor izvira iz teh krogov in meščani in kmetje se ga udeležujejo le v toliko, v kolikor jih ta potegne s seboj napol z lastno voljo, napol proti lastni volji, takorekoč zaradi sramote. Oni poklic pa, iz katerega izvira ta spor, je predvsem dolžan, da državi služi, ne pa da jo obvlada kakor kasta. Prav isti napačni duh časa je Nemcem in Slovanom klical, da je državna služba več kakor ljudska služba, da je gotova plača v uradniški karijeri boljša, kakor samostojno delo na širnem delovnem polju naroda in države. Poljedelstvo, obrt, trgovino, industrijo, splošni praktične poklice smo spravili v slab glas in sedaj se mladina vseh narodov sili k državnim jaslim. Tako je nastala strašna gonja — narodni spor. — Nemci so to vprašanje pojmovali kot vprašanje moči, in vendar to ni res. Gre za pravo. Rešitev narodnega vprašanja moramo iskati na boljši podlagi: na temelju naravnega in pozitivnega prava. Če ima posamezni državljan neodstopne pravice, tedaj jih ima tudi narod, seveda omejene po pravi drugih ljudi in narodov. Morda smemo reči, da naravno pravo daje človeku, kar ta neobhodno potrebuje za svojo duševno in gmotno blaginjo. Do tega imajo tudi mali naro-

di naravno pravico in teh pravic jim ni mogče vzeti, če naj pri tem ne pride skupnost do škode. Te potrebe pa niso tako čitne, ampak jih je treba preiskati. Dosedanji način, kako je osrednja vlada dobivala informacije, ni bil najboljši. Pač pa ima država sredstvo, da bi bila vedno popolnoma poučena o vsem, izvrstno zvezo takoj na vse strani — Cerkev ima svojo duhovščino, država svoje državno uradništvo, ki pa je postalo skoroda narodno uradništvo. Ali ne tiči tu notri glavno zlo in glavni vzrok mizerije? — Tako dunajska revija »Das Neue Oesterreich«.

Visoko odlikovanje. Nj. Veličanstvo naš cesar Franc Jožef je podelil v. l. g. dr. Fr. Ks. Lukmanu, bogoslovniku profesorju in uredniku »Voditelja« v Mariboru, zlati zaslužni križ s krono na traku hrabrostne svetinje za njegovo požrtvovalno prostovoljno delovanje v dušnem pastirstvu v treh mariborskih bolnišnicah, v učiteljsko č.č. šolskih sester, v deželni viinarski šoli ter v nemškem dijaškem domu.

Odlikovanja. Ponovno najvišje pohvalno priznanje sta dobila nadporočnik 37. črnovoj. pp. Franc Urbanc in nadporočnik 152. črnov. bat. Karel Mlekuž. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so dobili: stražmojstra 7. dež. orož. pov. Franc Klemenc in Anton Potočnik in nad. stražmojstra 14. dež. orož. kov. Martin Bezjak. — Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste je dobil štabni narednik 27. dom. pp. Žerak Anton. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste za vojno dekoracijo sta dobila nadporočnik Josip Stadler in poročnik Franc Peitler, oba pri 27. dom. pp. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so dobili: stražmojster 7. dom. orož. pov. Josip Fon, nad. stražmojstri Albin Wobak, Leop. Schmied, Alojzij Križnič in Franc Bradel, vsi pri 7. dež. orož. pov.

Vojaški zaslužni križec 3. vrste za vojno dekoracijo so dobili: stotnik 97. pp. Ivan Petrič, nadporočnik 97. pp. Rudolf Frisch, nadporočnik 49. pp. Bogumir Sajovic in poročnik 87. pp. Zdislav Sawicki. — Ponovno najvišje pohvalno priznanje so dobili: nadporočnik 17. pp. Karel pl. Plachki, poročnik 7. polj. top. p. Pavel Smerd, stotnik 97. pp. Gustav pl. Hähling pl. Lanzener, nadporočnik 97. pp. Leon Hofmann in nadporočnik brz. p. Franc Pišek. — Najvišje pohvalno priznanje so dobili: stotnik 47. pp. Oskar Fröhlich, poročnik 17. pp. Hugon Schauta in nadporočnik sanit. oddelka Josip Pavlin. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil top. blag. nadoficial 4. trd. top. p. Pavel Gaberščik.

Odlikovanje. Četovodja brzojavnega polka Jakob Aleš iz Dolskega je bil odlikovan z bronasto hrabrostno svetinjo. Aleš je dobil tudi pred kratkim pismo pohvalo od vrhovnega poveljstva.

Padli so: nadporočnik 1. pp. Franc Gorišek iz Ljubljane, praporščak 36. dom. pp. Emil Kuret iz Kopra in ritmojster 5. ulanskega p. Emil Golias iz Ljubljane.

Padli junak. Iz gornje Savinjske doline se nam poroča: Ob Soči je padel iskren slovenski junak podčastnik Ivan Tratnik, sin uglednega trgovca in posestnika v Potoku, ter brat župnika v Rajhenburgu in ak. slikarja Fran Tratnika. Najprej je bil ranjen v bitki pri Grodecku, potem je v Karpatih težko zbolel. Odkar je ozdravel, se je boril na soški fronti. V naši dolini je bil splošno znan in spoštovan ta narodni, vzor mladenič. V priznanje njegovega junaštva mu je bila podeljena srebrna hrabrostna svetinja.

Imenovanje. G. Strnad Rudolf, c. kr. davčni upravnik in predstojnik davčnega urada v Ilir. Bistrici, je bil imenovan kot c. kr. poročnik računovodja, Častitamo!

»Das böhmische Volk.« Pod tem naslovom je pričelo izhajati v velikem slogu zasnovano delo, bogato na ilustracijah, ki je urejuje dr. Zdenjek Tobolka. Pri tem delu ga podpira cela vrsta čeških kulturnih delavcev. Eseji, ki so zbrani v tej prvi knjigi, a napisali so jih razni pisatelji, imajo namen, objektivno informirati javnost, ki ni češka, o glavnih smereh češke kulture. V knjigi se izraža upanje: »Eno se bo gotovo iz vseh teh esejev moglo spoznati, da se mora prištevati češki narod, čeprav je po številu majhen, med one telesno visoko razvite zahodne narode, ki imajo znaten delež v napredku svetovne kulture, katerega prikazujejo pred drugimi narodi in na katerega morejo biti ponosni; a bila bi ena izmed največjih krivic, ako bi se udeležba teh narodov v napredku kulture hotela prezreti in zanikati.« Dosedaj je izšla prva knjiga tega dela. Tu se pripoveduje, kje prebivajo Čehi, o njihovi telesni sposobnosti, duševni in materialni kulturi. Ne more se dovolj poudariti, kako važno je tako podjetje v tem vojnem času posebno za majhne narode. Na ta način se pravi delati za afirmacijo svojega naroda pred velikimi narodi in državami, katere danes na bojiščih odločujejo usodo sveta. Tudi nam Slovencem bi zelo dobro došla podobna knjiga. Cena celemu delu znaša 50 K.

Nevarno je zbolel na legariju č. g. Josip Dobernik, novonastavljeni kaplan v Pliberku. Poslali so ga v deželno bolnico v Celovcu.

Karte za mast. Poročali smo že, da je notranji minister odločil vsaki osebi 120 gramov izdelkov iz masti ali olja, oziroma 144 gramov surove masti, za osebe s težkim delom pa 150 oziroma 180 gramov. Uradne izkaznice bodo izdane za 4 tedne, in ker bodo imele za vsak teden 6 odrezkov, bo vseh odrezkov 24, in vsaka navadna oseba bo na en odrezek dobila 20 gramov surove masti, osebe s težkim delom pa 25 oziroma 30 gramov. Izkaznice za zadnje osebe bodo nosile črko »S«.

Pivo. Ministrstvo je odredilo, da smejo pivovarne variti samo 35 odstotkov piva iz leta 1911. in 1912. Po gostilnah je od 4. septembra dalje dovoljeno točiti pivo samo od 7. do 10. ure zvečer, v nedeljah in praznikih od 4. ure popoldne do 10. ure zvečer. V tem času sme v lokalu ena oseba dobiti največ pol litra, čez ulico pa največ 1 liter piva. Prestopki: kazen od 5000 kron ali zapor do 6 mesecev in pri obrtnikih izguba obrtne pravice.

Prihodnji teden bo že tretji dan brez mesa.

Teža mesa v gostilnah. 14. julija t. l. je ministrstvo odredilo, da ima teža mesa pri mesnih jedilih ali ribah znašati okoli 11 dek, pri pečenki približno 15 dek. Notranje ministrstvo sedaj razglasa, da je treba to množino umeti za meso ali ribo v predelani, t. j. v pripravljenem stanju.

Moška obleka in perilo iz bombaževine. Državni zakonik prinaša ministrsko naredbo, da smejo trgovci zaenkrat prosto prodajati samo 10 odstotkov svojih sedanjih zalog vseh vrst bombaževine in napol bombažastega perila za gospode. Cene pa ne smejo presegati dosedanjih detajlnih cen in ena oseba sme dobiti k večjemu 20 metrov blaga ali pol tucata perila. Za luksus-blago ti predpisi ne veljajo.

Dijakom-realcem. V Idriji se prične pouk na c. kr. drž. višji realki dne 15. septembra 1916 in sicer nemoteno kakor zadnji dve leti, ker radi vojne ni nobene nevarnosti. Stariši z Goriškega se opozarjajo, ko je letos realka v Gorici odpadla. Beguncem ne bo ne zadržka ne zadržke.

Zgodnja slana. Okoli Vočic na Gorenjskem je v soboto 2. t. m. padla močna slana. Tako zgodnje slane ne pomnijo niti stari ljudje. Ajde ne bo.

Plemenita tovariška srca. Gosp. narednik Zupančič je zbral med šestdesetimi slovenskimi fanti lep znesek za ranjenega tovariša Ivana Škrlovaja. Le-ta je poslano vsoto že prejel ter se tem potom najprisrčnejše zahvaluje zvestim prijateljem za poslano pomoč. Bog povrni!

Oproščen. Povodom rojstnega dne Njega Veličanstva presvetlega cesarja je bil oproščen 5letne težke ječe v Gradcu Mihael Osolin, bivši sedlar v Domžalah.

Zglasil se je iz ruskega ujetništva Mihael Urankar. Pisal je svoji sestri, ki služi pri gospodu Ivanu Novaku, posestniku in trgovcu v St. Vidu pri Lukovici, da je zdrav. Sestra njegova je bila že dolgo časa mnenja, da je padel.

Zlato hrabrostno kolajno in 400 kron nagrade je dobil od poveljstva južne armade četovodja Ivan Jošt iz Lipovec pri Celju. Imenovani ima sedaj že vse štiri hrabrostne kolajne. Jošt je navdušen Slovenec.

Vojakov je pokopanih na zagrebškem vojaškem pokopališču 1825 in 28 častnikov.

Prodaja osličkov. Na podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani, Poljanska cesta št. 59, je še nekaj osličkov za oddati. Do nakupa ima vsak pravico.

V kavarni. Ukazujete gospod polkovnik? — Četrtemu polku planincev.

Ljubljanske novice.

Ij Zvonjenje po cerkvah je v Ljubljani določeno od etapnega poveljstva sledeče: Zvoniti se sme ob 7. uri zjutraj, 12. uri opoldne in v prvi polovici septembra ob 7. uri 30 min. in v drugi polovici septembra pa ob 7. uri zvečer, in sicer samo eno minuto; ob nedeljah in praznikih pa razen tega ob 6. uri zjutraj 5 minut; za mrlične se zvonijo ob 7. uri zvečer 10 minut.

Ij Smrtna kosa. Včeraj je umrl v dež. bolnici Anton Ponikvar, tesar pri Martinu, stanujoči Pred pralami št. 23, v starosti 66 let. — Umrla je istotam včeraj Ivana Flerin, 24 let stara žena natakarka Ivana iz Židovske ulice št. 4. Mož je pri vojakihi. N. p. v m. — Dne 3. t. m. je umrl v dež. bolnici Anton Zonta, zastopnik vojne zavarovalnice, pristojen v Krško, star šele 21 let.

Ij Ranjen je bil v vojni poročnik Friderik Pessiack iz Ljubljane.

Ij Drugič odlikovan. Narednik tukajšnega sanitetnega oddelka Ivan Slanovic,

sedaj pri divizijskem zavodu št. 28, rojen Ljubljancan, je dobil srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda za opetovano hrabrost pred sovražnikom. Odlikovan je bil prvič kot četovodja s srebrnim zaslužnim križcem na traku hrabrostne svetinje.

Ij Oddaja moke pri mestni aprovizaciji. Za moko naj se zglase: v sredo trgovci in mokaarji, v četrtek okoliški trgovci, v soboto pa peki, vselej ob 8. uri zjutraj v nekdanji Galletovi hiši, I. nadstropje, mestna posvetovalnica.

Ij Prodaja pšeničnega zdroba za otroke pri mestni aprovizaciji. Stranke, ki so svoječasnno zglasile otroke pod 4 letom v svrhu dobave pšeničnega zdroba pri mestni aprovizaciji, naj pridejo prihodnji teden po izkaznici na magistrat (tržni urad, prilijče nasproti posredovalnice za delo). Kdaj se prične s prodajo pšeničnega zdroba, bo objavljeno posebej.

Razne novice.

Električne linijske ladje. V Združenih državah bo začela s svojimi poizkusnimi vožnjami prva linijska ladja »California« z električnim pogonom. Namerava se pa zgraditi še več nadaljnjih linijskih ladij z električnim pogonom; to je dokaz, da se jih smatra za izvrstne. Pred kratkom so naročile Združene države linijski ladji št. 43 in 44, ki se imenujeta »New Mexico« in »Tennessee«, ki obsegata 40.000 ton: to sta največji bojni ladji na svetu, kajti največje britanske bojne križarke imajo le 29.000 ton, največje japonske ladje 31.000 ton in največje ruske 32.000 ton. Nove ladje velikanke imajo stroje s približno 50.000 konjskih sil. Pri razpisu turbo-električnih strojnih naprav sta bili vloženi dve ponudbi. »General Electric Co.«, ki je izdelala stroje za »Californijo«, je zahtevala okoli 4 milijone 500.000 mark in »Westinghouse Electric Co.« pa 4.700.000 mark. Zadržna akcijska družba še nikoli ni izdelovala podobnih strojev, sedaj pa je prišla do prepričanja, da so menda ti najboljši.

Nadškof grof Sceptycki je, kakor poročajo iz Rusije, težko obolel. Podrobnosti še niso znane.

Kravja kupčija. Peter Rosegger pripoveduje v zadnjem zvezku svojega lista »Heimgarten« naslednjo resnično dogodbico iz današnjih dni: K Rocherlu v Greutlin pride trgovec z živino. Bil je od vrha do tal v štajerski noši. To napravi na ljudi domač vtis. Ko je zagledal na dvorišču kmetovo kravo, je zaklical: »No, kakšna crkvena pokveka je pa to?« — »To ni nikaka crkvena pokveka,« odvrne kmet, »to je krava, in sicer breja!« — »Ali je na prodaj?« — »A ne. Te ne dam.« — »Pa če vam jo preplačam. Tisoč kron na roko.« — Kmet se podrgne po bradi. »Potem pač. Bi že, pa ne smem. Več ko osemsto ni vredna.« — »Vi ste pameten mož. Dam, kolikor je vredna.« — »Ne dam je.« — Kmet je jezo zakričal, šel v hišo in zaloputnil vrata za seboj. — In svoji ženi je rekel: »Preteto ne bodi, ali je to neumen čas! Drugače nisi mogel oddati živine, ker nič zanjo dobil nisi. Sedaj je ne smeš dati, ker jo predobro plačujejo. Inače te še zapro. Zaradi navijanja cen. Tisoč kron mi je ponudil za kravo!« — »Ali si bil neumen!« zakriči žena v začudenju. — Kupčevalec gre za hišico dalje. Pri sosednjem malem kmetu je kupil podobno kravo za sedemsto kron. Tri dni kasneje je bilo veliko povpraševanje, kupčevalec bi bil mogel prodati kravo za petnajsto kron, a zatajil jo je. Le pridržati, živina je od dne do dne dražja. — 14 dni kasneje je prodal kravo za dvatisoč kron. Toda Rocherl v Greuthu bi bil kaznovan, ko bi bil prodal kravo za tisoč. — Sedaj ne vem, ali se mi je ta dogodbica sanjala, ali pa se je v resnici nekje v deželi pripetila.

Primorske novice.

Župnik Nosed pri naših ujetnikih v Italiji. Dopisnik lista »Neue Zürcher Nachrichten« je govoril te dni z župnikom Nosedo, ki je kot švicarski odposlanec posetil ujetniške tabore v Italiji. Župnik pripoveduje: V vseh taborih nisem bil. Tedaj, do srede tega leta, jih je bilo okrog 90. Posetil sem jih 70, med temi vse najvažnejše, pričeni s Pijemontom na severu do Sicilije ali na jugu. Bil sem v pokrajinah Alessandria, Ancona, Florenca, Rim, Neapolj, Bari, na Sardiniji, na Siciliji itd. Vselej sem lahko izdatno občeval z ujetniki sam, brez nadzorstva. Taborišča so bila splošno čedna, no, ujetniki sami so skrbeli za to. Ravnali so z njimi umestno; ujeti častniki so se smatrali kavalirjem. Le malo pritožb sem čul. Tudi v verskem oziru je bilo preskrbljeno povsod, kar radi jezika ni lahko. Pomislite, ogrski, poljski, češki, slovenski itd. Često me je naravnost razveselilo, kako globok verski duh navdaja ujetnike. Hrana je vsaj zadostna. Kruha imajo dosti, meso vsak dan. potem riž ali testenine. Nekateri

so tožili, da jim že preseda večni riž in testenine. Seveda je bilo v vsakem taborišču nekaj nezadovoljnih, a takih je v vsakem zavodu in hotelu. Navadno so pripadali le-ti takim stanovom, kjer tudi ni pečenka in potica doma, dočim so se pripadniki boljših krogov izražali, da so zadovoljni. Sploh sem našel pri ujetnikih dosti zadovoljnosti. Tožbe pa je odvagala okolnost, da so vsi ujetniki izgledali prav dobro in da je bilo komaj dva odstotka bolnikov. Na vprašanje: »Ali ne prirede taborišča za Vaš poset nekaj ugodneje in ne dajo takrat boljše hrane?« je odgovoril župnik: »Tu in tam morda, splošno pa ne. Kaj naj bi tudi koristilo? Saj sem vprašal povsod n. pr. kaj so imeli za kosilo prejšnji teden in ta dan, ali kaj bodo imeli jutri. Kar se tiče snažnosti po kuhinjah in pri jedeh, se ne more reči tudi nič. Kuhajo ujetniki sami.«

Vinko Štanta, vikar iz Kostanjevice in upravitelj v Temnici na Krasu, prosi vse duhovne urade onih krajev, kjer prebivajo begunci iz Kostanjevice in Temnice, naj blagovolijo vse rojstne in smrtne slučaje istih naznaniti na duhovni urad v Kazljah pri Tomaju. p. Sežana.

Za begunce iz Bilj, Orehovelj, Bukovice in Volčje drage. Ker je na poštnem poizvedovalnem uradu v Ljubljani shranjenih mnogo pism za begunce iz zgoraj navedenih duhovnj, naj vsi tisti, ki hočejo dobiti svojo pošto, pošljejo podpisane svoje sedanje nalove z natančno označenim bivališčem (pošte). Ravno tako naj se na podpisane obrnejo vsi tisti, ki imajo naložen denar v »Hranilnici in posojilnici v Biljah« ter imajo pri podpisane shranjene hranilne knjižice in bi radi dvignili denar za preživljenje. Ciril Zammar, Goriška zveza, Dunajska cesta 38, v Ljubljani.

Župantvo evakuirane občine št. Andrež naznanja svojim občanom, da se nahaja občinski urad v Leskovcu pri Krškem. Oni, kateri od zgoraj imenovanega kraja česa žele, naj se obrnejo na naslov Andrej Lutman, župan v Leskovcu pri Krškem, Dolenjsko.

Ujeti Primorci pišejo svojcem. Vincencu Gabrijelečič, Solkan, Kromberska cesta 9, sedaj begunec neznano kje, piše njegov sin Anton, da je v italijanskem ujetništvu zdrav, ob enem pa ga prosi, naj mu pošlje kaj denarja za tobak. Njegov naslov: Anton Gabrijelečič, prigioniere di guerra, S. Maria Capua, Veitere B Nr. 13, Napoli, Italija. — Vdovi Mariji Komel, Solkan, sedaj neznano kje, piše njen sin Ivan Komel, da je v ruskem ujetništvu, z njim so tudi Srebrnič in Vižin. — Franciški Makuc, Sveta Katarina 5, Solkan, sedaj neznano kje, piše njen sin Jernej Makuc iz ruskega ujetništva, da je živ in zdrav ter jo prosi, naj mu kaj piše. — Gabrijele Gomišček, dijaku, Solkan, sedaj neznano kje, piše njegov ujeti brat, da je dobil od doma poslani denar. — Alojziju Abramič, Solkan, sedaj neznano kje, piše njegov sin Jožef, da je v ruskem ujetništvu živ in zdrav. — Dopisnice tu imenovanih ujetnikov se morejo dobiti v našem uredništvu, ker ni mogla izročiti pošta naslovljencem poslanih dopisnic, ker ne ve za njihova bivališča.

Goriški deželni glavar je bil dne 26. avg. v Ljubljani v zadevi beduncev in je bil tudi pri deželni vladi. Dne 28. je bil v Opatiji, kjer je posetil namestniškega podpredsednika tržaškega. Nato je odšel v Trst, da se posvetuje še z namestnikom; odšel bode iz Trsta v Vipavo.

Iz ruskega ujetništva se oglašajo. Te dni so se oglasili in sicer iz Kijeva sledeči vojaški domačega primorskega pešpolka: iz občine Sv. Križ na Vipavskem: Alojzij Velikonja, Ivan Pipon, Štefan Batič, Marij Batič (vsi frakcija Cesta), dalje Jožef Stopar (Male Žablje) in Maks Kraljčev. Iz Stomaža na Vipavskem: Alojz Bratina. — Istotako Guštinkov iz Uhanj (obč. Šmarje), Boldinov iz Skrilj in Minkužev iz Beverij (občina Skrilje). Bili so ujeti 10. julija.

Prazne trgovine na goriškem Vipavskem. Poročajo nam: Ker je večina trgovcev v kritičnih dneh po 6. avgustu izpraznila svoje trgovine in odposlala svoje blago naprej, smo prišli zopet tako nekako kot v začetku vojne z Italijo do tiste mrtve točke, ki zadene ljudstvo posebno živo in se ji pravi: praznina trgovin. Primanjkuje kave, sladkorja, mila itd. in posebno še manufakturnega blaga. Upamo, da bo kmalu boljše!

V Nabrežini se odpre ljudska šola. Pozvan je bil tja brzojavno g. nadučitelj, ker se je sedaj nahajal z družino na Štajerskem.

Kanduč zapazi v tem strojno puško sovražnikovo, vedel je, da lahko napravi našim veliko škodo. Ne misli več na svoje rane, temveč le na skupno nevarnost. »Fantje, za menoj!« zakliče in drvi s svojimi zvestimi, da bi še ugrabil zadnjo pozicijo sovražnikovo. Pri naskoku pa ga krogla zadene naravnost v srce. Tovariši njegovi so pač dosegli namen, a Kanduč tega ni več doživel. Kjer je padel, so mu postavili malo znamenje, pokopali so ga v krsti v lasten grob, katerega vedno kinčajo s svežim cvetjem. Bil je pri moštvu in pri tovariših častnikih zelo priljubljen. Vedno veselega obraza, zmeraj šaljiv, in dovtipov se mu ni manjkalo. Za starši mi častniki in moštvo najbolj žalujemo za njim. Vem, da bi raje videli svojega sina v rojstni hiši, kakor pa največje hrabrostno odlikovanje, a naj ostane pri rodovini časten spominek vojaku najbolj priljubljene smrti: padel je kot zmagovalček, ko je do zadnjega vršil svojo domovinsko dolžnost. Tako je končal major pl. M., mož v najboljši starosti, po telesu pravi orjak, po vedenju silno ljubezniv. Njegove prsi krasi več odlikovanj. — Staršem in sorodnikom bo pa zlata svetinja lep spomin na hrabrega Tineta, ki se je v zadnjih trenutkih svojega mladega življenja tako izkazal.

Med deželimi strelci.

Slovenski fantje služimo tudi med deželnimi strelci, a v slovenskih listih ni nikoli nič čuti od nas, pač pa nemški listi večkrat poročajo o hrabrih delih deželnih strelcev. Seveda, naš polk je slovenskemu narodu tuj, a vendar nas je mnogo Slovencev v njem. In ne delamo sramote svojemu imenu — tudi tu nas čislajo kot vrle vojake. Smo pa tudi vedno med prvimi v bojih, a v prostem času vedno veseli. Ako smo le za par ur kje na oddihu, pa že zapojemo, da se zemlja stresa. Laha se ne bojimo — kvečjemu nekoliko njegovega topništva. On se nas pa boji kakor zajec lovca. — Slovenske mamice bodo vprašale: »Kako pa kaj v verskem oziru?« — Odgovorjam: Dobro. K sv. maši gremo pogostoma, le žal, da nimamo slovenskega kurata. — Srčne pozdrave pošiljamo vsem Slovincem in Slovenkam, posebno pa Volčankam in Volčankam! — Poddesetnik Tonček Jug — Njivarski in tovariši.

Pogrešane družine s Primorskega.

Alojzija Birska, k. u. k. A. Z. D. Ercegovci, južna Dalmacija, išče svojo ženo s štirimi otroci, stanujočo v Gorici, Tekalščice Frana Josipa št. 12. I. — Velikonja Andrej, k. u. k. Res. Spital 1, Zimmer 117, Wels, Ober-Österreich, išče ženo s štirimi otroci, stanujočo v Gor. Vrtojbi št. 51. — Lovrenc Peršolja, vojni ujetnik na Ruskem, išče svoje starše iz Smartnega v Brdih. Kdor kaj ve, naj naznani Jos. Abramcu v Hudajužni. — Izidor Poljavec, Graz, Bürgergasse Nr. 28, išče Marijo Ernello in Franciško Ciglič, stanujoči v Gorici, Via Dogana št. 12, ter družino Humar, via Ponte Isonzo št. 3. — Jožefa Skomina, Nova vas 28, št. Jurij ob južni železnici, Stajersko, išče svoj hčerki Marijo in Ivanko iz Dornberga št. 378. — Vorn. Filip Paulin, k. u. k. Fest. Art. Reg. Nr. 4, I. Ers. Komp., Marinefeldpostamt Pola, išče svojo soprogo Marijo Paulin, s petimi otroci iz Solkana. Rutarjeva cesta 6. — Dr. Henrik Tuma, Trst, via Rosetti 23, išče Jos. Baydaža, trgovca iz Kanala. — Padovan Ivan, Novo mesto, Kaiserin Elisabeth Spital, Sanität, išče svojo družino in sorodnike iz Gorice, Via Torrente 10 in Via Cappella 33. — Kanonier Mavrič Anton, k. u. k. Fest. Art. R. Nr. 4, I. Marinefeldpostamt Pola, išče svojo ženo in otroka iz Ajševice 8. — Vinko Struckelj, Sammelstelle für Genesende der 93. Inf. Trupp. Divis., Feldpost, išče prebivalce iz občine Ozeljan. — Mavrič Ciril, k. u. k. Res. Spital Nr. 20, Wien 13, Speisingergasse 107, išče svojo ženo Angelo s triletnim sinčkom iz St. Petra pri Gorici št. 199. — Angela Pulec, Wien, Fernkorngasse 28—30, Flüchtlingsheim A. S. Z. 19, išče Ano Sirk iz Volčje Drage. — Marko Čubela, Kpl., Brixen, k. u. k. Res. Spit. Abt. 7, Genesungshaus, išče Margareto Marohig iz Gorice, via Vogel 27. — Ivan Travan, k. k. Landst. Et. Assist., Komp. 4, Feldpost išče Badolč iz Gorice, Via Grabizlo št. 6, in družino Travan, istotam 15. — Orel Ivan, Elizabetiške v Tomaju, išče ženo Orel iz Gorice. — Marija Čendak, Trst, via Broletta, išče družino Franciška Benedetič s štirimi otroci iz Gorice, via Rastello 23. — Melne Andrej, k. u. k. Res. Spit., Abt. 2, Zimmer 33, Leitmeritz, išče starše in sestro iz Dola pri Tolminu 29. — Alojz Pavletič, Charloja superiore, 388 Trst, išče svojo hčer Ivanko Pavletič iz Mirna pri Gorici. — Franc Fatur, c. kr. stražm., Zagorje št. 3, p. St. Peter na Krasu, išče Albino Ušaj s štirimi otroci iz St. Petra pri Gorici. — Viljem Klein, upravnik gor. deželne bolnišnice v Kromeržu na Moravskem, išče Antona Ferrant in Marijo Zanello (družino, s štirimi otroci iz Gorice, Riva Corno 20. — Alojzji Podgornik, Rekonvalesc. Abt., Inf. Reg. 97, Mureck, Stajersko, išče sestre Marijo, Franciško in Angelo Podgornik iz Sempasa 113. — Ušaj Alojzji, k. u. k. Inf. Reg. 97, 4. Ers. Komp., Radgona, išče družino: Kodermac Alojzji, trg sv. Antona 11, Ušaj Andrej in Franciolič Andrej, via Tre re, Gorica. — Michael Boltar, k. u. k. Inf. Reg. 97, 4. Ers. K., Radgona, išče Ano Droč in Marijo Gontar iz Gorice, Via Campo Santo 32. — Ivanka Marcus, gradec št. 4 pri Litiji, išče starše Marcus, iz Gorice, Via Scuola Agraria S. Rocho. — Franc Kervin, začasn. na Brežljah pri Ribnici št. 29, išče sestro Josipino Kervin iz Prvačine. — Iščem svojo teto Josipino Zorcut in njeno nečakinjo Marijo, ki sta do 6. avgusta 1916 stanovali pri družini g. Antona Smičič v hiši g. grofa Bagnar na Katarinijemem trgu v Gorici. Kakršnabodi pojasnila naj se vpošljejo Cirilu Zorcut, dež. urad. gor. škemu, Wien I., Parlament. — Franca Pahor, Mravin

jega sina, ki je služil pri družini Fernazarič št. 1, p. Repnik (Visoka Mita), Češko, išče svojo Dolenji Vrtojbi pri Gorici. — Ivan Beltram, k. u. k. Fest. Art. Reg. 4, Batt. 2, Veszprin, Ogrsko, išče svojo soprogo Matildo, otroke in svojo mater; stanovali so na Vogerskem 29. — Išče se Jožef analc iz Tolmina, p. d. Trojer. Kdor ve kaj o njem, naj naznani Matiji Podbršček, Flüchtlingslager, Bruck a. d. Leitha, Baracke X., Zimmer 9. — Janez in Marija Križman, Col pri Vipavi št. 3, iščeta svojo 25letno hčer Katarino Križman, ki je služila zadnji čas kot kuharica v hotelu »Zlati jelen« v Gorici. — Goljevšek Anton, železnikar, Jesenice, Gorenjsko, iče Janeza Pintar iz St. Mavra. Odkar se je začela vojna z Italijo, je stanoval v Solkanu, Nova ulica št. 386. Od družine se je izgubil v Ljubljani, kjer je izstopil iz vlaka, in od takrat se od njega ne ve ničesar. — Marija Arčon, Flüchtlingslager, Baracke 7, Zimmer 13, Bruck a. d. Leitha, išče Terezijo Gorkič in Karlo Lipovšek, obe iz Bukovice, p. Volčja Draga. — Amalija Simič, begunka, Krško, Kranjsko, išče očeta svojega moža Lovrenca Simič iz Gornje Vrtojbe št. 71 in svojo svakinjo Stefanijo Schlo s tremi otroci. — Jožef Lutman, 6. žel. stot., išče svojega očeta Ivana Lutman, gostilničarja v St. Andrežu pri Gorici, ter sestro Angelo Lutman. Pogreša ju od 6. avgusta t. l. Kdor kaj o zgoraj imenovanih ve, naj blagovoli to sporočiti na uvodni naslov. — Jožef Mozetič, begunc iz Renč pri Gorici, sedaj v Smarjeti na Kranjskem, želi poizvedeti za bivališče svojih sinov-vojakov: Franceta, Antona, Pavla in Jožefa Mozetič. Kdor bi znal za katerega navedenih, se prosi blagohotnega obvestila na začetkom označenega očeta. — Išče se Mirko Gorkič, uradnik c. kr. okrajne sodnije. Imenovani je bil pred kratkim v Ajdovščini na Vipavskem. Pojasnila prosi korporal Josip Sustič, k. u. k. Rek. Abt. des Telegr. Regmt., »Stadtsale«, St. Pölten, N.-Ö. — Kje se nahaja družina Mihaela Arčon iz Renč, vas Lukoži št. 130, in sicer Marija Arčon, soproga, s petimi otroci, oče in mati. Če bi kdo kaj vedel o njih, prosim, da mi sporoči na naslov: Mihael Arčon, 97. pešpolk, 8. Ers. Komp., Veržej, pošta Križevci, Stajersko. — Podpisana družina prosi vljudo, ako bi kdo vedel, kje se nahaja Terezija in Ana Kolenc in Franciška Češut, stanujoče v Gorici, Via Teobaldo Ciconi Nr. 15. Podatki naj se blagovoli poslati na naslov: Petean Helena, Goče 7, pošta Vipava, Kranjsko. — Podpisani Pregelj Pavel iz Gorice, ulica Rabatta Nr. 22. I., na Primorskem, išče naslov svojih roditeljev, ki so ubežali iz Gorice radi tamšnjega vojnega položaja. Eventuelna izvestja prosi poslati na urad. »Slovenca«. — Alojz Merljak, sedaj službujoč pri k. k. Lir. 4, II. Komp., Gruppe 16/2 B., Hauptmann Ditrich, prosim svoje znanke, da bi mi sporočili, če jim je znano, kje se nahaja njegova družina Veronika Merljak s tremi otroci, doma iz Bukovce pri Volčji Dragi, Gorisko. — Nardin Josip, k. k. Lir. 27, III. Komp., Marsbaon št. 23, Gruppe XVI/II. b, išče Nardin Amalijo, Dolenja Vrtojba št. 34. — Mihael Mavrič, sedaj k. u. k. Inf. Reg. 17, II/XXII. Marschkomp., išče svojo soprogo Marijo Mavrič z enim otrokom in svojo sestrično Biteznič Jožefa in svoja dva brata Andreja Mavrič in Antona Mavriča. Stanovali so pred vojsko z Italijo v vasi Vrhovlje št. 22, občina Kojsko, glavarstvo Gorica. Če je kateremu kaj znano o njem, naj blagovoli sporočiti na prejšnji njegov naslov. — Vičič Karel, Donawitz bei Leoben, išče 6letnega dečka Viljema Malič, iz Vrtojbe pri Gorici.

(Dalje prih.)

Kupujem različne stare CUNJE

in jih plačujem po najvišji ceni. Pojasnila glede cen daje špedicijska trdka BALKAN v Ljubljani. 2107

Begunec išče v ljubljanski okolici v najem hišo s poljem

Ponudbe s pogoji sprejema upravništvo lista pod »Begunec 2106«. —

Prostovoljna prodaja

raznega pohištva, obleke, glasovirja itd. se vrši v ponedeljek dne 11. sept. t. l. ob 2. uri popoldne v Chrstofovem učnem zavodu, Sodna ul. 1, I. nad. 2104

Slivovko, tropinovec, rum in vino, milo za pranje, toaletno milo ter mokkador kreplino kavo oddaja po najnižjih cenah trdka A. Kuslan, Ljubljana, Karlovska cesta 15.

Kostanjev les

orehove in jesenove hlode

kupujem po najvišji dnevni ceni.

Ponudbe na naslov: Jos. Kralj, Ljubljana Franca Josipa cesta št. 7.

Manufakturno blago

vseh vrst sukno, podloge itd kupi zavod za opremo armade (tudi na deželi), Dunaj I. Backersstr. 9. — 1935

Kupim žepni fotografski APARAT

4 in pol do 6 cm s prvovrstno optiko. Ponudbe s popisom in ceno takoj na upravo Slovenca pod »Aparat« 2092

Kot učenka

želi vstopiti deklica poštenih staršev v trgovino mešane stroke, ki je dobro dovršila 6 razr. in je večša tudi nekaj šivanja. Vstopi najrajše kam na deželo, takoj ali pozneje. Ponudbe sprejema uprava lista pod št. 2109.

Suhe gobe, vinski kamen, med, vosek, kumno in janež ter sploh vse deželne pridelke kupi veletrgovina

Anton Kolenc, Celje.

Isto tako tudi vsako množino raznovrstnih praznih sodov in vreč.

Češplje in hruške (tepke) za kuhanje

plača vsako množino po K 30.— za 100 kg Veležganjarna sadja

M. Rosner & Co. LJUBLJANA.

VOLNE NE CUNJE

dalje stare nogavice in druga pletenina, odpadki sukna, ponošena vojniška obleka se kupi v vsaki najmanjši in tudi največji množini ter dobro plača. Ponudbe na: zbirališče vojnene blaga v vojne namene Seebach pri Beljaku.

Glasovirje, pianine, Phonola, električne glasovirje, Orchestrione i. t. d.

S. KMETETZ

Ljubljana

Kolodvorska ul. 26.

Vermut vino

najboljše kakovosti se dobi v sodčkih od 56 litrov naprej po primerno nizki ceni pri

M. Rosner & Co. v Ljubljani.

Vam plačam, ako Vaših kurjih oces, bradavic in trde kože, tekem 3 dni s korenino, brez bolečin ne odpravi. Cena lončku z jamstvenim pismom K 1-50, 3 lončki K 4.—, 6 lončkov K 5-50, 6 lončkov K 5-50. Stotino zahvalnice in priznanje. Potenje nog in rok odpravi lila-prašek. Cena K 1-50, 3 -kalije K 3-50, Kremen Kaschau (Kassa) I., poštni predal 12 844 Ogrsko.

V ruskem ujetništvu se nahajajo: Edward Blažič, Lokvica; Alojz Pahor, Hudilog; Alojz Devetak in Anton Jelen oba iz Opatjega sela.

Nove vrste prevara. V neko gostilno v Trtu je prišel mlad mož in naročil 15 litrov vina, ki naj se mu prinese domov. A ker ima le bankovec za 100 kron, naj prinese z vinom vred tudi drobiža seboj, da mu da nazaj iz bankovca. Gostilničar je kmalu poslal vino in drobiž. Sel je srečal naročnika že na stopnicah. »Nišem mogel več čakati,« je dejal ter se ozrl kvišku; sklonjen preko stopnic je zaklical: »Ivana, vino prihaja!« Dečku pa je dejal: »Kar sam nes gor v tretje nadstropje, bankovec sem pustil gori, a drobiž daj kar meni!« Deček je izročil 70 kron, potem pa sopihal v tretje nadstropje po strmih stopnicah, dočim je oni naglo stekel nizdolu. V tretjem nadstropju seveda ni bilo nikogar z bankovcem, ki bi bil dal naročiti vino.

Najden denar. V Logu pri Vipavi se je dne 24. avgusta na dan sv. Jerneja našla večja vsota denarja. Močoč je denar izgubil kak gorški begunec, ki se je omenjeni dan udeležil pobožnosti v Logu, potem pa odpotoval neznano kam. Kdor denar pogreša, naj se obrne na župni urad v Vipavi, navede naj vsoto denarja, obliko listnice itd. V slučaju, da je denar izgubil begunec, mu ne bo plačati postavne najdenine.

Kje je izgubljen zastavni listek? Berta Nanut iz Gornje Vrtojbe je izgubila o priliki bega od doma zastavni listek »Monta« iz Gorice. Kdor bi ga slučajno našel, se vljudo naproša, da ga odda Berti Nanut v Zgornjem Kašlju št. 6.

Kako se zaslužila hrabrostna svetinja.

Dne 29. avgusta je došel v Idrijo major pl. M. s svojim adjutantom. Pripeljala sta se z avtomobilom in popraševala, kje stanejo starši praporščaka Valentina Kanduča. Ko sta došla v rojstno hišo, izroči staršem zlato hrabrostno svetinjo, katero je njih sin zaslužil v boju ob Soči, kjer je 17. marca padel. Prijazni major je častital staršem na tako junaškem sinu in natančno povedal, kako se je takrat vse vršilo. Praporščak Kanduč je napadal s svojim oddelkom Italijane in jih pregnal s prve črte. Takrat je bil lahko ranjen. Vojaki so mu rekli, naj se umakne na obvezovališče, oni bodo že sami držali postojanko. »Častnik mora biti pri svoji četi,« odgovori, »preženimo jih še iz druge postojanke.« Zalete se tja in zasedejo novo črto, ko so sovražnika odgnali. Takrat je bil v drugo ranjen. Kri mu je tekla iz obeh ran, da je bil ves krvav. Poveljnik mu pravi, naj gre nazaj ter si obveže rane, da se kaj ne prisadi, a

St. B III 2053 ex 1916.

OBJAVA

V svrhu izvršitve cesarskega ukaza z dne 29. avgusta 1916, zadevajočega

uvvedbo davka na užigala,

ki stopi v veljavo dne 18. septembra 1916, je c. kr. finančno ministvo izdalo z naredbu z dne 1. septembra 1916 glede prijave in kontrole trgovanja in prodaje vžigalic, dalje glede izdelovanja in prodaje kresil in prodaje vžigalic in kresil med drugimi naslednje določbe:

Kontrola trgovanja z vžigalicami in prodaje vžigalic.

Kdor se peča s trgovanjem z vžigalicami ali z njih prodajo, mora to najkasneje 11. septembra 1916, če se pa namerava obrat otvoriti šele pozneje, 48 ur pred pričetkom obrata prijaviti pisмено pristojnemu oddelku finančne straže z neokolovano vlogo, pri čemur je navesti ime imetelja trgovine ali obrtnika, vrsto obrata, kraj, trg ali ulico, konskripcijsko številko in druge date, ki označujejo natančneje mesto zadavne trgovine ali obrta. V prijavi, ki jih morajo napraviti imetelji podjetij za avtomate z vžigalicami, je označiti tudi mesta avtomatov z vžigalicami.

Vsako premostitev obrata na drug kraj je naznaniti 48 ur prej, vsako premostitev v osebi podjetnika tekom 48 ur po prevzetju in sicer po novem podjetniku na isti način. O vsaki prijavi izda oddelek finančne straže stranki potrdilo.

V prvem odstavku označeni obrati, dalje gostilne in kavarne, ki dajejo v svojih prostorih obiskovalcem vžigalice na razpolago, so podvržene glede prometa z vžigalicami dohodarstveni kontroli. Podjetniki so zavezani pokazati finančnim organom obstoječe zaloge, dovoliti pregled, če so vžigalice opremljene s praviimi tovarniškimi znamkami ali davčnimi znaki, dokazati v primeru najdenih nedostatkov prejem in obdajanje zalog in dovoliti, da smejo finančni organi po ukazu finančne oblasti prve instance, ki ga ta izda od slučaja do slučaja, vpogledati v poslovne knjige.

Naknadno obdajanje.

Vžigalice, ki se nahajajo 18. septembra 1916 v ozemlju, za katero velja davek na vžigala, izven tovarn za vžigalice, izven prostih skladišč za vžigalice ali carinskih skladišč, so podvržene naknadnemu davku.

Ta znaša:

- a) za vžigalice 2 h za vsak ovoj z ne večjo vsebino kakor 100 komadov;
za ovoje večje vsebine po 2 h za vsake 100 komadov ali za delne množine;
b) za druge vžigalice 2 h za vsak ovoj z ne večjo vsebino kakor 66 komadov;
za ovoje večje vsebine po 2 h za vsake 66 komadov ali za delne množine;
c) za vžigalice svečice 10 h za vsak ovoj z ne večjo vsebino kakor 66 komadov;
za ovoje večje vsebine po 10 h za vsake 66 komadov ali za delne množine.

Proste naknadnega davka so zaloge vžigalic, če bi naknadni davek od njih ne znašal več kakor 10 kron. Večje zaloge se morajo v celoti naknadno obdajati.

Kdor ima zalogo naknadnemu davku podvrženih vžigalic, to je dolžan najkasneje dne 21. septembra 1916 prijaviti onemu oddelku finančne straže, v katere okolišju se nahaja prijavi podvržena zaloga in sicer pisменно v dveh izvodih. Pri tem je navesti vrsto vžigalic (žveplenke, vžigalice brez žvepla, vžigalne svečice), število in vrsto posameznih ovojev, končno kraj in shrambo. Če se ne nahajajo vžigalice v označenih trgovsko običajnih ovojih, je navesti razen tega poprečno vsebino pričujočih posameznih ovojev. Tiskovine za prijave se dobe brezplačno pri vsakem oddelku finančne straže in pri vsakem davčnem uradu.

Ako bi se nahajale prijavi podvržene vžigalice na transportu, tedaj je zavezan prijaviti in plačati naknadni davek prejemnik blaga, ki ima oddati prijavo najkasneje 48 ur potem, ko pošiljatev dospe.

Finančni organi, pri katerih se oddajo prijave zalog, imajo te prijave glede popolnosti preskusiti, eventualno odrediti izpopolnitev in čim prej mogoče izvršiti ovadbo zalog. Prijavi podvržene stranke so dolžne finančnim organom, ki jim je naročena ovedba zalog, nuditi potrebno pomoč ali pa poskrbeti, da se jim ta nudi. Do ovedbe zalog nastale premembe prijavljenih zalog po prirastkih ali po odpadkih se morajo finančnim organom pred pričetkom ovedb zalog naznaniti in na zahtevo dokazati.

Pri ovedbi zalog se ima ugotoviti vsebino večjih, enakovrstnih ovojev le po preskušnji posameznih ovojev. Za v koncem te objave pridenjem seznamu označene trgovsko običajne ovoje je ugotoviti naknadni davek po tam navedenih postavkah.

Vspreh ovedbe zaloge se vpiše na drugi strani prijave in ga soppodpiše prijavitelj ali njega namestnik. Ko se je vpisal odpadajoči znesek naknadnega davka in plačilnica, pri kateri je naknadni davek plačati, se vrne en izvod stranki, drugi pa vpošlje plačilnici.

Plačilo zavezana stranka ima plačati naknadni davek, če jej niso dovoljeni obroki, tekom osem dni pri plačilnici, ki je označena v rešitvi prijave. Ako se plačilo ne izvrši ob roku, se ima to brez odloga naznaniti pristojni finančni oblasti prve instance, da iztirja zastanek.

Za plačilo naknadnega davka se lahko dovolijo strankam na prošnjo po finančni oblasti prve instance brez posebnega jamstva največ štirje enaki mesečni obroki. Pri obrok se mora plačati takoj po prejemu dovoljenja za plačevanje v obrokih. Ako se le en obrok ne plača na dan dospelosti, tedaj je iztirjati ves še zastali znesek naenkrat. Zamudne obresti se v tem primeru ne zahtevajo.

Prijava izdelovanja kresil.

Kdor kresila izdeluje ali pa iz od drugod dobjenih sestavnih delov sestavlja, ima to prijaviti najkasneje dne 6. septembra 1916, če pa ima pričetki z izdelovanjem šele po 17. septembra 1916, najmanj 14 dni pred otvoritvijo obrata krajevno pristojni finančni oblasti prve

instance. Prijava mora vsebovati ime in bivališče podjetnika, delovodje in nastavljenca, ki je določen dajati v odgovornosti podjetnika pojasnila, in označbo tvrdke. V njej morajo biti tudi navedeni kraj in konskripcijska številka izdelovališča, prostori, v katerih se kresila izdelujejo in sestavljajo, prostori, v katerih se hranijo polizdelki, in prostori, v katerih se hranijo dovršeni obdajeni in neobdajeni izdelki, dalje razne vrste kresil, ki se imajo izdelovati. Tej prijavi je priložiti odtis ali pa osnutek (risba) imenske ali tovarniške označbe, s katero se naj opremilajo kresila. Podjetniki, ki izdelujejo in hranijo v obrtvališču tudi predmete iz zlahtnih kovin, dalje oni, ki ne le izdelujejo kresil, marveč tudi prodajajo posamezne sestavne dele kresil drugim obrtnikom, imajo to posebej prijaviti.

Finančna oblast prve instance odredi izvidni pregled, čegar uspeh se zabeleži v zapisniku, ki se sestavi v dveh izvodih, in vpošlje odtis oziroma osnutek (risbo) imenske ali tovarniške označbe c. kr. glavnemu uradu za punciiranje na Dunaju. Pri pregledu ima podati podjetnik in osobe obrata vsako za dohodarstveni kontroli zahtevano pojasnilo. Naprava načrtov in risb se ne zahteva, pač je pa vsprejeti za kontrolo važne date v zapisnik.

Označba imena ali tovarne se mora razlikovati od označbe drugih obrtnikov. Glavni urad za punciiranje na Dunaju odloča o dopustnosti izvoljene označbe in odredi napravo palčice za punciiranje proti povrnitvi napravni stroškov. Zlatarjem in srebrnarjem je dovoljeno, če izdelujejo kresila iz nežlahtnih kovin, porabljati tudi za te svojo že odobreno imensko ali tovarniško označbo.

Ko dospe določitev o naznanjeni imenski ali tovarniški označbi finančni oblasti prve instance, opremi ta oba izvoda zapisnika s svojo odobritvijo. En izvod se vroči podjetniku v shrambo in se mu naznaní mesto za punciiranje (urad za punciiranje, kraj, kjer se punciira), kateremu je predlagati izdelana kresila v svrhu obdajanja, in neposredni nadziralni organ.

Kot neposredni nadziralni organ se določi za izdelovalce kresil, katerih obrti so v smislu cesarskega ukaza z dne 26. maja 1866, drž. zak. št. 75, pod kontrolo uradov za punciiranje in ki se nahajajo na sedežu kakega mesta za punciiranje, to mesto za punciiranje, v vseh drugih primerih pa pristojni oddelek finančne straže.

Vsako premostitev v osebi podjetnika, delovodje ali nastavljenca, ki je bil določen za pojasnjevanje, kakor tudi vsako izpremembo nasproti v protokolu zabeleženim podatkom, je naznaniti tekom 24 ur nadziralnemu organu. Ta ugotovi premostitev v izvidnem zapisniku in poroča finančni oblasti prve instance.

Natančneje navedbe glede kontrole, glede zapisnikov, ki jih je voditi, glede obdajevanja, glede neobdajene oddaje in prejema kresil so navedene v §§ 18. do 21. izvršilnega predpisa o davku na vžigala.

Kontrola trgovanja s kresili in prodaje teh.

Kdor se peča s trgovanjem s kresili ali s prodajo kresil, mora to najkasneje 11. septembra 1916, če se pa obrat otvori šele pozneje, 48 ur pred pričetkom obrata prijaviti pisменно finančni oblasti prve instance.

Glede prijave, dalje glede kontrolnih dolžnosti, ki jih imajo trgovci s kresili in prodajalci kresil, veljajo določbe o kontroli trgovanja z užigalicami in prodaje užigalic.

Finančni straži je naročena neposredna kontrola vseh izdelovalcev, prodajalcev in trgovcev kresil, izvemši one, ki se nahajajo na sedežu kakega mesta za punciiranje, in ki imajo obenem zaloge blaga iz zlahtne kovine; organi mest za punciiranje pa imajo razen izključno njim pridelenega nadzorovanja takih obrtov, ki se nahajajo na sedežu mesta za punciiranje, in ki imajo obenem zaloge blaga iz zlahtne kovine, tudi pravico kontrole vseh drugih izdelovalcev, prodajalcev in trgovcev kresil.

Naknadno obdajanje.

Dne 18. septembra 1916 v posesti prodajalcev in trgovcev s kresili, dalje ta dan v prodajališčih izdelovalcev kresil se nahajajoča kresila so podvržena naknadnemu davku.

Ta znaša:

- a) za žepna kresila v komadni teži ne čez 25 gramov 50 h;
b) za težja žepna kresila 1 K;
c) za namizna in stenska kresila 3 K od komada.

Pri prodajalcih in trgovcih s kresili so oproščene od naknadnega davka zaloge kresil, če bi za nje odpadajoči naknadni davek ne presegal 10 K, večje zaloge se pa morajo v celoti naknadno obdajati.

Izdelovalci, trgovci in prodajalci kresil morajo naknadnemu davku podvrženo zalogo predložiti najkasneje 21. septembra 1916 najbližjemu mestu za punciiranje in navesti pri tem pisменно število in vrste kresil.

Mesto za punciiranje preskusi prijavo glede soglasja s predloženim blagom in vpiše, ako ni zadržka, odpadajoči davek v prijavo. Povodno obdajanja se vtisne na kresilo davčni znak. Davek zapade v času, ko se prijava izroči, in se plača v gotovini pri mestu za punciiranje.

Za plačilo naknadnega davka se lahko dovolijo strankam na prošnjo po finančni oblasti prve instance brez posebnega jamstva največ štirje enaki mesečni obroki. O dovolitvi je obvestiti tudi mesto za punciiranje, pri katerem se ima izvršiti plačilo. Prvi obrok se mora plačati takoj po prejemu dovoljenja za plačevanje v obrokih. Ako se le en obrok ne plača na dan dospelosti, mora mesto za punciiranje naznaniti to finančni oblasti prve instance v svrhu iztirjanja vsega še zastalega zneska. Zamudne obresti se pa v tem primeru ne zahtevajo.

Ako bi se nahajala prijavi podvržena kresila na transportu, ima dolžnost naznaniti in plačati naknadnega davka prejemnik blaga, ki ima vložiti prijavo najkasneje v 48 urah potem, ko je pošiljatev dospela.

Od naknadnega davka oproščene zaloge kresal trgovcev in prodajalcev, v kolikor se nahajajo te zaloge še v posesti teh oseb, se

morajo predložiti v času od 16. novembra do 14. decembra 1916 bližjemu mestu za punciiranje, katero te zaloge opremi brezplačno s spoznavalnim znakom.

Na te določbe se s tem opozarja z do-

stavkom, da se dobe tiskovine za prijave naknadnemu davku podvrženih užigalic brezplačno pri najbližjem oddelku finančne straže in pri najbližjem davčnem uradu, in da se ravno tam tudi dajejo natančnejša pojasnila.

Od c. kr. finančnega ravnateljstva v Ljubljani.

SEZNAM

ob pričetku veljavnosti davka na vžigala v prometu se nahajajočih trgovsko običajnih ovojev za vžigalice.

Tek. št.	Komadni ovoj	Običajna označba		Štev. v običajnih originalnih zabojih se nahajajočih komadnih ovojev	Davčna vrednost komadnih ovojev v vinarjih
		velikosti	tipe ali škatlične oblike		
A. Vžigalice brez žvepla					
a) vžigalice, ki se vnamejo samo na preparirani ploskvi za drgnjenje (švedske vžigalice)					
1	Pomikljiva škatla iz lesa		Družinske švedske, vžigalice štedilke, gospodinske švedske	1000	10
2	" " " "	4/4	Švedske, normalna oblika	5000	2
3	" " " "	3/4	Švedske, 3/4-oblika	5000 in 6000	2
4	" " " "	Flaming	Švedske, flaming oblika	6000	2
5	" " " "	1/2	Šved., oblika za telov. žep	5000, 7200, 14.400	2
b) vžigalice, ki se vnamejo na vsaki ploskvi za drgnjenje					
6	Pomikljiva škatla iz lesa	100 tinska	Unikum ali Svozilky	5000	2
7	" " " "	250	Palars, 250 tinske	1440	6
8	Zabojčki iz iverja, zalepljeni s papirjem	5000	Angleške, št. 500-ali 5000-inski zabojčki iz iverja	100	100
9	" " " "	1000	Angleške, št. 100-ali 1000-inski zabojčki iz iverja	500	20
10	Patrone (škatlice) iz papirja	št. 56	Salon, št. 56, Mikado, Japonske	5000	4
11	Pomikljiva škatla iz lesa	4/4	200 tinske Idaré	3600	4
B. Žveplenke					
12	Pomikljiva škatla iz lesa	100 tinska	Žveplenke 100 tinske, solo-žveplenke	5000	2
13	Okrogla škatla iz lesa s pokrovom	50	Okrogli iver, št. 50	1000	6
14	Patrone (škatlice) iz papirja	št. 56	Žveplenke št. 56	5000	4
15	" " " "	" 60	" " 60	5000	4
16	" " " "	" 65	" " 65	5000	4
17	" " " "	" 70	" " 70	5000	4
C. Specialitete.					
18	Pomikljiva škatla iz lesa	Avtomat	Veršajoče vžigalice za avtomate	500	2
19	Paket, vsebujoč eno pomikljivo škatlo, ovoj 4, in eno pomikljivo škatlo, ovoj 18,	"	Švedske in veršajoče za avtomate	500	4
20	Pomikljiva škatla iz lesa	4/4	Bengalične	1200	2
21	" " " "	3/4	Veršajoče vžigalice	3600	2
22	Zavitek z vžigalicami, ki se odtrgajo		Joupiter	10000	2

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživlje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neznodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173.490.838—

Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022—76

V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232—66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poština prosto. 1439

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Marije Terezije cesta št. 12.

Christofov učni zavod v Ljubljani

vpisuje ves september vsak dan od 12. do 3. ure pop. v Sodni ul. št. 1.

Začetek šolskega leta in otvoritev dnevnih kurzov ter kurzov za jezike dne 2. oktobra 1916, ob 8. uri zjutraj. — Večerni tečajji za kontoriste, kontoristinje, prodajalke, vajence, vajenke itd. otvorijo se tudi dne 2. okt. 1916 ter se vrši vpisovanje v te kurse ves september vsak dan ob vsakem dnevnem času. — Šolnina zmerna. — 2009

Št. 1500 m. š. sv.

Razglas.

Šolsko leto 1916/7 se prične na vseh mestnih ljudskih šolah ljubljanskih dne 16. septembra 1916

s klicanjem Sv. Duha in potem takoj z rednim šolskim poukom.

Vpisavalno se boče v četrtek dne 14. in v petek dne 15. septembra 1916, vselej od osmih do dvanajstih dopoldne in od dveh do štirih popoldne in sicer:

Za I., II., III. in IV. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopju I. mestne deške šole v Komenskega ulici št. 19, za mestno nemško deško ljudsko šolo v šolskem poslopju c. kr. nemško državne gimnazije v Beethovuovi ulici, za mestno slovensko deklško šolo in pa za mestno nemško deklško šolo v šolskem poslopju na Erjavčevi cesti št. 21, za mestno trirazrednico na Barju v šolskem poslopju na Karloviški zemlji št. 40, za šišensko deško in deklško osemrazrednico v tamošnjem šolskem poslopju na Gasliški cesti št. 242.

Otroci, ki ne stanujejo v Ljubljani, se v mestne šole ne bodo sprejemali.

Vse podrobnosti pojasnjujejo šolska vodstva ob vpisavanju.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani,

dne 1. septembra 1916.